

บทที่ 4

รูปแบบตำรวจท้องถิ่น

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ มีบทบัญญัติให้การคุ้มครองสิทธิแก่ประชาชนที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ในการรักษาความสงบและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และองค์กรนี้มีการแบ่งส่วนราชการออกไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อทำหน้าที่ตามที่กล่าวมานี้ทั่วราชอาณาจักร แต่ที่เป็นปัญหามาไปสู่การวิจัยก็คือในปัจจุบันพบว่าการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนั้น ไม่สามารถที่จะป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากจะพิจารณาตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้วการใช้อำนาจรัฐจำเป็นที่จะต้องกระจายอำนาจหน้าที่ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นต้นเหตุของการทำลายความสงบสุขในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่กลับไม่มีการจัดตั้งองค์กรที่จะทำหน้าที่นี้ภายใต้การควบคุม ดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๆ ที่มีในต่างประเทศที่สามารถจะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบตำรวจท้องถิ่นได้ ดังนั้นการวิจัยจึงมีแนวคิดในการศึกษาและวิจัยเรื่องการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายหน้าที่ของตำรวจไปสู่ส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นนั้นการวิจัยได้กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำรูปแบบตำรวจท้องถิ่นของไทย โดยมีรายละเอียด อำนาจ ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรม

“อาชญากรรม” เป็นปัญหาที่ร้ายแรงของสังคมในปัจจุบันที่สร้างความไม่ปลอดภัยและความไม่สงบสุขแก่ประชาชนรวมทั้งสร้างความไม่มั่นคงให้แก่ประเทศชาติ ซึ่งรัฐบาลมีความตระหนักถึงภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้วยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และบทลงโทษที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และโดยเหตุที่อาชญากรรมมักจะเกิดในชุมชน โดยคนในชุมชน

และโดยเหตุที่ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมเป็นเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งก็มีข้อจำกัดด้านบุคลากรจึงได้มีนโยบายและการดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนได้เป็นผู้ช่วยตำรวจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ กำหนด” และให้มีระเบียบ 2 ฉบับ คือ ระเบียบคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2549 และ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วย การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นวิธีที่จะลดปัญหาอาชญากรรมให้น้อยลงไปแต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเอาชนะกับปัญหานี้ได้ ทั้ง ๆ ที่มีเจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยกระจายไปทั่วประเทศ ย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่เป็นผลสำเร็จ

1.1 ความจำเป็นและความสำคัญของการคุ้มครองความสงบสุขของชุมชนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของอาชญากรรมแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น โดยคนในชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ก่ออาชญากรรมขึ้นเอง ดังนั้น จึงเป็นปัญหาว่าทำไมจึงไม่ไห้คนในชุมชนท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกันเอง ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชนกันเองย่อมจะรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีพอจะรู้ถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของแต่ละคน ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนย่อมจะรู้ว่าใครเป็นผู้ก่อ และหลบซ่อนอยู่ที่ใดจึงน่าจะเป็นการง่ายที่จะสืบสวนหาคนทำผิดมาลงโทษได้

นอกจากนี้หากจะพิจารณาถึงแนวคิดการจะให้คนในชุมชนทำหน้าที่ในการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชนท้องถิ่น อาจจะมีข้อทักท้วงว่าในปัจจุบันก็มีองค์กรฝ่ายปกครองดำเนินการอยู่แล้วหลายรูปแบบ เช่น หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อ.พ.ป.ร.) จัดตั้งโดยอาศัย พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ซึ่งมีอาสาสมัครที่เป็นคนในชุมชนท้องถิ่นที่คัดเลือกโดย นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขต ในกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา แต่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ไม่ได้เป็นการป้องกันหรือปราบปรามอาชญากรรม แต่เป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่นภัยทางธรรมชาติต่าง ๆ และภัยที่มีมาเป็นสาธารณะซึ่งจะมีความแตกต่างกับภัยจากปัญหาอาชญากรรม และหากพิจารณาถึงบทบาทอำนาจและหน้าที่ของฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หรือ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 34 ให้กำนันเป็นเจ้าหน้าที่ท้องที่ทำหน้าที่รักษาความสงบให้แก่พื้นที่ปกครองในการตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบลและหมู่บ้าน และมาตรา 35 มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา เช่น เมื่อปรากฏว่ามีผู้ใดกำลังกระทำความผิดกฎหมาย หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิดกฎหมาย ให้จับผู้ผู้นั้นและริบนำส่งต่อไปกรมการอำเภอตามสมควร ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดอาญาในตำบลแต่ก็เป็นอำนาจที่ไม่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเพราะยังคงต้องส่งไปยังกรมการอำเภอ คือ นายอำเภอซึ่งมีอำนาจหน้าที่สูงกว่าในสายปกครอง และหากพิจารณาถึงอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 62 ให้อำนาจและหน้าที่แก่นายอำเภอในการบริหารราชการของอำเภอ ซึ่งก็มีใช้ฝ่ายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นโดยตรง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 และมาตรา 18 ให้อำนาจและหน้าที่แก่พนักงานฝ่ายปกครอง ระดับปลัดอำเภอ ในการสืบสวนและสอบสวนได้ แต่ก็หาใช่อำนาจและหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่จะทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยตรงยังคงเป็นอำนาจและหน้าที่ของตำรวจ

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น

ในสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมสร้างความเสียหายเดือดร้อนต่อประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบเรียบร้อย สร้างความเสียหายต่อประเทศชาติด้านเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ในทุกเวลา ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นสร้างความเสียหายต่อคนอาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น และมีแนวโน้มที่จะเกิดเพิ่มมากขึ้น หากไม่มีมาตรการป้องกันแก้ไขที่ดี ภาครัฐเองก็มีได้นิ่งนอนใจพยายามหารูปแบบ มาตรการต่าง ๆ หลากหลายวิธีเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมให้น้อยลง แต่ก็ไม่สามารถเอาชนะปัญหาได้แม้ว่าจะมีการปราบปรามและนำผู้กระทำความผิดไปลงโทษจำนวนมากจนเกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำก็ตาม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของอาชญากรรมแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในชุมชน และส่วนมากคนในชุมชนเป็นผู้ก่ออาชญากรรม ดังนั้นการปราบปรามและป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชนจึงน่าที่จะให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมดำเนินการด้วย แม้ในปัจจุบันทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้มีโครงการตำรวจชุมชนที่ให้ประชาชนในชุมชนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยตำรวจแต่ก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องไม่มีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยตำรวจโดยตรง

ภาพประกอบที่ 4.1 อาชญากรรมในท้องถิ่น

นอกจากนี้หากจะพิจารณาถึงแนวคิดการจะให้คนในชุมชนทำหน้าที่ในการรักษาความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน อาจจะมีข้อทักท้วงว่าในปัจจุบันก็มีองค์กรฝ่ายปกครองดำเนินการอยู่แล้วหลายรูปแบบ เช่น หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อ.พ.ป.ร.) ซึ่งจัดตั้งโดยอาศัย พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มีอาสาสมัครที่เป็นคนในชุมชนที่คัดเลือกโดย นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา แต่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ไม่ได้เป็นการป้องกันหรือปราบปรามอาชญากรรม แต่เป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่นภัยทางธรรมชาติต่างๆ และภัยที่มีมาเป็นสาธารณะซึ่งจะมีความแตกต่างกับภัยจากปัญหาอาชญากรรม และหากพิจารณาถึงบทบาท อำนาจและหน้าที่ของฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หรือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 34 ให้กำนันทำหน้าที่ในการตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล และมาตรา 35 มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา เช่น เมื่อปรากฏว่ามีผู้ใดกำลังกระทำความผิดกฎหมาย หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิดกฎหมาย ให้จับผู้ผิดนั้น และริบนำส่งต่อไปกรมการอำเภอตามสมควร ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดอาญาในตำบลแต่ก็เป็นอำนาจที่ไม่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเพราะยังคงต้องส่งไปยังกรมการอำเภอ คือ นายอำเภอซึ่งมีอำนาจหน้าที่สูงกว่าในสายปกครอง และหากพิจารณาถึงอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62 ให้อำนาจและหน้าที่แก่นายอำเภอในการบริหารราชการของอำเภอ ก็มีใช้ฝ่ายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 และมาตรา 18 ให้อำนาจและหน้าที่แก่พนักงานฝ่ายปกครองระดับปลัดอำเภอในการสืบสวนและสอบสวนได้ แต่ก็หาใช่อำนาจและหน้าที่ของฝ่ายปกครองโดยตรงยังคงเป็นอำนาจและหน้าที่ของตำรวจ

จากสภาพการณ์แห่งปัญหาดังกล่าว การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะให้คนในชุมชนท้องถิ่นสร้างความปลอดภัยในชุมชนท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อให้ท้องถิ่นมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ

ผู้อยู่อาศัยในชุมชนท้องถิ่น และอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของ “อาชญากรนอกท้องถิ่น” หรือ “อาชญากรในท้องถิ่นเอง” ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคนในชุมชนท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในชุมชนดำเนินการในรูปแบบของการเป็นตำรวจเสียเอง ในรูปแบบที่ไม่ใช่อาสาสมัครตำรวจชุมชน หรือผู้ช่วยเหลือตำรวจ ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่เป็นองค์กรตำรวจรูปแบบใหม่ที่อยู่ภายใต้สังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งองค์กรตำรวจท้องถิ่นในลักษณะของการกระจายอำนาจ ซึ่งรูปแบบในลักษณะเช่นนี้มีในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และประเทศในยุโรป ซึ่งมีใช่เป็นเรื่องใหม่ที่มีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีแนวคิดที่จะให้มีตำรวจท้องถิ่นที่จะทำหน้าที่ดูแลความสงบสุข ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น โดยมีรูปแบบขององค์กรที่จะดำเนินการดังที่เรียกว่าตำรวจท้องถิ่น ที่มีหน้าที่ดังเช่นตำรวจทั่วไปแต่จะจำกัดประเภทอาชญากรรมเพื่อมิให้เกิดความทับซ้อนกับตำรวจ

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงกำหนดการศึกษาและวิจัยใน รูปแบบตำรวจท้องถิ่นจากหลักการกระจายอำนาจ เพื่อนำผลจากการศึกษาและวิจัยไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาและคุ้มครองให้ชุมชนท้องถิ่นมีความสงบสุข และลดปัญหาอาชญากรรมในท้องถิ่นให้น้อยลง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นตำรวจประจำในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะช่วยการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการลดปัญหาอาชญากรรม และเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่ทางฝ่ายตำรวจมักจะอ้างเสมอว่ามีกำลังพล และงบประมาณไม่เพียงพอ การวิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการหาคำตอบที่นำไปสู่การจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น โดยการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น

การวิจัยได้นำเอาแนวคิดของ Sir Robert Peel ซึ่งเป็นนายตำรวจของประเทศอังกฤษที่กล่าวว่า “ตำรวจ คือ ประชาชน ประชาชน คือ ตำรวจ” มาใช้ในการวิจัยเพื่อหาคำตอบว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นสมควรที่จะให้คนในท้องถิ่นปราบปรามหรือป้องกันโดยมีองค์กรท้องถิ่นที่ทำหน้าที่นี้ในรูปแบบของ ตำรวจท้องถิ่น

1.3 องค์กรตำรวจปัจจุบันที่ปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาถึง บทบาท อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนก็มักจะมีการกล่าวอ้างเสมอมาว่าขาดกำลังตำรวจ และงบประมาณมีไม่เพียงพอ จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีข้อจำกัด แต่ถึงกระนั้นก็ตามทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ยังเห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรม จึงได้กำหนดเป้าหมายโดยชัดเจนที่จะลดปัญหาอาชญากรรมโดยการนำ “ยุทธศาสตร์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี ” (พ.ศ. 2561-2580) และ “ ยุทธศาสตร์ตำรวจแห่งชาติ 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) เป็นแนวทางในการบริหารงานตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 4.2 เจ้าพนักงานตำรวจ

1.4 ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 กำหนดให้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรม และเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายให้ ประชาชน สังคม ประเทศชาติ มีความมั่นคง ปลอดภัย และความสงบสุขอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำ ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นนโยบายและกรอบแนวทางในการบริหารและการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งทุกหน่วยงานในสังกัดและข้าราชการตำรวจทุกนายจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา ” และเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้ เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญของยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มี วิสัยทัศน์ “ เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา ” พันธกิจ ถวายความปลอดภัยพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ บังคับใช้กฎหมายและอำนวยความยุติธรรมทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของราชอาณาจักร และยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 11 กลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักคือ 1) สถาบันพระมหากษัตริย์มีความมั่นคงปลอดภัย และ 2) สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประเทศมีความมั่นคงปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มศักยภาพในการบังคับใช้กฎหมาย การอำนวยความยุติธรรมทางอาญา และการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคเป็นธรรม

ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 19 กลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักคือ 1) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกยุทธธรรมทางอาญาและการบริการด้วยความสะดวก รวดเร็วเสมอภาคและเป็นธรรม และ 3) สนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ **ยุทธศาสตร์ที่ 3** การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ 11 กลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักคือ 1) มีการบูรณาการและร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชนและสังคม และ 2) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความสงบเรียบร้อย **ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ 37 กลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักคือ 1) การจัดองค์กรมีความเหมาะสม และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ระบบการบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพ สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น (แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562)

เมื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบที่สำคัญของยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580 พบว่า ทิศทางที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แสดงวิสัยทัศน์ (vision) “เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา” ซึ่งเป็นการวางแผนในระยะกลางและระยะยาวว่าจะไปให้ถึงในอนาคตให้ตำรวจทุกคนเข้าไปในทิศทางเดียวกัน โดยบังคับใช้กฎหมายให้จริงจัง เข้มงวดเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในความเสมอภาคและยุติธรรม ส่วนพันธกิจ (Mission) นั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีเป้าหมาย ถวายความปลอดภัยพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ บังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกยุทธธรรมทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของราชอาณาจักร ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ 11 กลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักคือ 1) มีการบูรณาการและร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชนและสังคม และ 2) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความสงบเรียบร้อย มีความเชื่อมโยงกันเกี่ยวข้องสอดคล้องกันสามารถนำไปวิเคราะห์จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อรองรับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นได้

1.5 แผนยุทธศาสตร์ตำรวจแห่งชาติ 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564)

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564 ขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 โดยมีเป้าหมายในส่วนของภารกิจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้ 1) เพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนมีเป้าหมายในส่วนของ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2) เพื่อควบคุมและลดความรุนแรงของอาชญากรรมให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน 3) ป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมโดยการจัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและแหล่งมั่วสุมเพื่อตัดช่องโอกาสและไม่เป็นแหล่งบ่มเพาะต่อการก่ออาชญากรรม 4) พัฒนาระบบงานสายตรวจให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการระงับเหตุและบริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว 5) พัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุทุกระดับโดยเฉพาะศูนย์รับแจ้งเหตุ 191 รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือชุดปฏิบัติการที่มีความพร้อมสามารถตอบสนองการรับแจ้งเหตุเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ 6) ยกกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศโดยการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 7) ป้องกันไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงทันเหตุการณ์ 8) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่น ระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่งพิกัด (GPS) การประยุกต์ใช้โปรแกรมใช้งานบนโทรศัพท์มือถือ 9) สร้างทีมงานวิเคราะห์อาชญากรรมในทุกระดับเพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์แนวโน้มแผนประทุษกรรมและนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม 10) จัดระเบียบสังคมและเข้มงวดกวดขันอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจัง 11) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมเครือข่ายภาคประชาชนและบูรณาการทุกภาคส่วนโดยเน้นชุมชนเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรมตามหลักที่ว่า “ประชาชน คือ ตำรวจคนแรก” 12) ผลักดันให้มีมาตรการทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสถานประกอบการเขตชุมชนและเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก แผนยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาตินี้ได้กำหนด วิสัยทัศน์ขององค์กรไว้คือ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานตำรวจโดยส่งเสริมให้ประชาชนเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมยกย่อง เชิดชูเกียรติและหรือให้รางวัลตอบแทนคุณความดีแก่ประชาชนเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมบูรณาการกลไกทั้งภายในและภายนอกให้มีการเชื่อมโยงกันการดำเนินงาน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่งและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและเอกชนรวมทั้ง การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานและระบบตำแหน่งให้สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (2561-2580) และแผนยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 10 ปี (2555-2564) เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานของตำรวจร่วมกับประชาชน แต่จะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการร่วมมือระหว่างตำรวจ

กับประชาชน ที่จะปฏิบัติงานร่วมกันในการรักษาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนท้องถิ่น แนวคิดนี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดำเนินการแล้วด้วยการจัดตั้งหน่วยตำรวจ “มวลชนและชุมชนสัมพันธ์” ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนในรูปแบบของอาสาสมัครซึ่งจะเป็นผู้ช่วยตำรวจในการปฏิบัติการ แต่ก็มีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับตำรวจ เพราะทุกครั้งตำรวจชั้นประทวนระดับจ่าตำรวจจะทำหน้าที่ปฏิบัติการร่วมกับประชาชนในบางกรณีเท่านั้น เช่น การลาดตระเวนภายในชุมชน การตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัด เมื่อกรณีมีเหตุร้ายจำเป็นหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง โดยเคร่งครัด ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา แต่จะต้องมีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้าควบคุมร่วมปฏิบัติการอยู่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติกลับปรากฏว่า มีแต่ตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรร่วมปฏิบัติการ นอกจากนี้ประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยตำรวจก็ไม่มีอำนาจใด ๆ ตามกฎหมาย จึงมีสถานะเป็นเพียงผู้ช่วยตำรวจ ดังนั้นจึงทำได้แต่เพียงการลาดตระเวนเท่านั้น อำนาจในการสืบสวนสอบสวนยังคงเป็นของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ส่วนการจับกุมก็ทำได้แต่เฉพาะความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีเป้าหมายในการปรับระบบการบริหารงานบุคคล การปรับโครงสร้างตำรวจ การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การจัดระเบียบสังคม การแก้ไขปัญหาจราจร การดูแลนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น โดยมีวิสัยทัศน์ “เป็นหลักประกันความยุติธรรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่มีมาตรฐานสากล และ เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาวิสัยทัศน์ประกอบปรัชญาของ Sir Robert Peel ตำรวจตัวอย่างของอังกฤษ ที่กล่าวว่า “ตำรวจคือประชาชนและประชาชนคือตำรวจ” หมายความว่า ตำรวจและประชาชน และทั้งสองฝ่ายต้องทำงานร่วมกันในการรักษาความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม เมื่อประชาชนคือด่านแรกของการปราบปรามและป้องกันอาชญากรรมในท้องถิ่นของตนเองก็ต้องให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น

แนวคิดที่จะให้คนในชุมชนท้องถิ่นสร้างความปลอดภัยในชุมชนท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อให้คนที่อยู่อาศัยในชุมชนท้องถิ่นมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสร้างความมั่นคงความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมนั้น จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการก่ออาชญากรรมของ “อาชญากร” ที่เป็นคนในชุมชนด้วยกันหรือเป็นนอกชุมชนเองก็ดี ย่อมสร้างความเสียหายเดือดร้อนให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นด้วยกัน เช่น ฆาตกรรม ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา และความเสียหายอื่น ๆ ที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา หรือปัญหา

อุบัติเหตุ รวมถึงอุบัติเหตุต่าง ๆ นับว่าเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นกับคนในชุมชนท้องถิ่นได้ ถ้าคนในชุมชนท้องถิ่นไม่ร่วมมือร่วมใจกันสร้างชุมชนของตนเองให้เข้มแข็ง และเป็นศูนย์กลางในการเปลี่ยนแปลงพัฒนายกระดับอาสาสมัครตำรวจชุมชน ตำรวจบ้านหรืออาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยตำรวจ ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้มีองค์กรตำรวจรูปแบบใหม่คือ “ตำรวจท้องถิ่น” ที่อยู่ภายใต้สังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะของการกระจายอำนาจ และในต่างประเทศหลายประเทศมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และอีกบางประเทศในยุโรป เพียงแต่ประเทศไทยยังไม่มีแนวคิดที่จะให้มีตำรวจท้องถิ่นในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปรากฏสถิติที่แสดงถึงประเภทอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในอัตราของการเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี (ดูตารางที่ 4.1) จะพบว่าประเภทความผิดที่มีทั้งความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการพนัน ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่นลักทรัพย์ และความผิดที่มีโทษหนัก เช่น ยาเสพติด และการกระทำผิดส่วนใหญ่จะเกิดในชุมชน

ตารางที่ 4.1 สถิติประเภทความผิดและการจับกุม

ประเภทความผิด	จำนวนที่จับกุม		
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
1. ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	14,906	16,973	16,219
2. ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	36,436	40,816	38,772
3. ฐานความผิดพิเศษ	12,528	17,538	14,525
4. ฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	458,802	637,199	642,841
4.1 ยาเสพติด	288,088	449,254	475,027
4.2 อาวุธปืนและวัตถุระเบิด	24,421	37,640	36,606
4.3 การพนัน	95,325	96,503	74,840

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้หากพิจารณาถึงการจัดกลุ่มประเภทคดี (Crime Index) โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่แยกกลุ่มคดีตามข้อหาหรือฐานความผิดตามความผิดที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ทำให้ฐานความผิดมีเป็นจำนวนมาก ได้มีการจัดกลุ่มหรือเลือกเฉพาะข้อหาหรือความผิดที่มีความสำคัญขึ้นมาคำนวณ ซึ่งแบ่งแยกความผิดออกเป็น 4 กลุ่ม จาก การรายงานผลสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้น โดยภาพรวมของประเทศ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2561

กับ พ.ศ. 2562 พบว่า มีผลคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 จำนวนคดีที่รับคำร้องทุกข์ 795,544 คดี จับกุม ได้ 742,233 คดี และผลคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 จำนวนคดีที่รับคำร้องทุกข์ 787,355 คดี จับกุม ได้ 738,613 คดี โดยมี คดีกลุ่มที่ 1 กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับ ชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีกลุ่มที่ 2 กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีกลุ่มที่ 3 กลุ่มคดีความผิดพิเศษ ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันคดี และปราบปรามการค้ามนุษย์ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 269/1 - 269/7) พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติเชื้อโซ่ยนต์ พระราชบัญญัติขุดดินและถมดิน พระราชบัญญัติศุลกากร พระราชบัญญัติฟอกเงิน และ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา และคดีกลุ่มที่ 4 กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ยาเสพติด และการพนัน (สลากกินรวบ ทายผลฟุตบอลออนไลน์ การพนันอื่น ๆ) ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงคดีความผิดจรรยา

คดีอาญาทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าวเป็นคดีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น มีแนวโน้มที่จะเกิดเพิ่มมากขึ้นหากไม่มีการป้องกันและแก้ไข (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561, หน้า 2) ดังนั้น ความรุนแรงของอาชญากรรมเกิดขึ้นจากปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ ปัญหาโจรผู้ร้าย ปัญหายาเสพติด และปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจร ซึ่งนับว่าจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการแข่งขันกันทางด้านวัตถุนิยมอย่างรุนแรง มีการละเลยต่อศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ส่งผลทำให้เกิดอาชญากรรมในกลุ่มคดีอาญา 4 กลุ่มขึ้นมากมาย เช่น ฆ่าผู้อื่น พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกายสาหัส ข่มขืนกระทำชำเรา ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และฉ้อโกงประชาชน เป็นต้น ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายรูปแบบด้วยวิธีการกระทำต่อ “เหยื่อ” ในลักษณะแตกต่างกัน โหดเหี้ยม อัมหิต ทารุณ ไม่ว่าจะเหยื่อนั้นจะเป็นคนในครอบครัว เด็ก คนชรา แม้กระทั่งสามีภรรยา หรือคนอื่นก็ตามได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกายมากมาย นอกจากนี้ยังมีคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ ทำให้ อาชญากร ถือโอกาสนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม เช่น คอมพิวเตอร์มาปรับใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิดรูปแบบใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและระบบเศรษฐกิจของประเทศมากยิ่งขึ้น อาชญากรรมประเภทนี้มีแนวโน้มเกิดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามที่ปรากฏสถิติคดีอาญากลุ่มต่าง ๆ

ปัญหาการเพิ่มมากขึ้นของอาชญากรรมย่อมส่งผลกระทบต่อมากมายนอกจากจะสร้างความไม่ปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของคนในชุมชนแล้วยังสร้างความไม่สงบสุข ไม่นั่นคงอีกด้วยและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามหลักคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เป็นศูนย์รวมอำนาจที่มีในระดับส่วนกลางคือ นครบาล และต่างจังหวัด คือภูธร แต่ก็ไม่พบว่ามิในระดับท้องถิ่นทั้ง ๆ ที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีการกระจายอำนาจด้านต่าง ๆ จากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นหลายด้านก็ตาม ในขณะที่ประเทศอื่นที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ได้มีการจัดตั้งตำรวจในระดับท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตำรวจเมือง (City Police) ตำรวจเทศบาล (Municipality Police)

อย่างไรก็ตาม ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติเองก็ตระหนักในปัญหาที่มีตำรวจไม่เพียงพอหรือไม่สัมพันธ์กับจำนวนหรือปริมาณคดีที่เกิดขึ้นและก็ได้กำหนดนโยบายให้ประชาชนในชุมชนทำหน้าที่ช่วยตำรวจดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็ตามแต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นที่ส่งผลไปถึงเด็กและเยาวชนในชุมชน เช่น ยาเสพติดที่มีทั้งความผิดฐานเสพยาเสพติด จำหน่าย หรือ ครอบครองเพื่อจำหน่าย และผลิต เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นแต่ก็ไม่สามารถที่จะปราบปรามได้ จึงเป็นที่มาของ การส่งเสริมให้ภาคเอกชน ประชาชน ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย โดยการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง ด้วยการออกกฎหมายที่ชัดเจนย่อมสามารถทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการจัดการปัญหาอาชญากรรมด้วยตนเองได้ โดยจัดให้มี ตำรวจท้องถิ่นขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง (สำนักงาน ปปส. ภาค 5 (เชียงใหม่), 2562), ออนไลน์)

จากสภาวะการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบนี้เองที่การวิจัยมีแนวคิดที่จะใช้หลักการกระจายอำนาจการปราบปรามและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นด้วยการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้มีการใช้อำนาจหน้าที่ในการปราบปรามและป้องกันปัญหาอาชญากรรมเฉพาะที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยมีรูปแบบตำรวจท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติหน้าที่ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานตำรวจในระดับนครบาลกับระดับภูธร ซึ่งจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ ถึงขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ตามประเภทคดี กับศักยภาพและขีดความสามารถของตำรวจท้องถิ่นที่จะทำได้ ทั้งนี้รูปแบบของต่างประเทศจะเป็นแนวทางที่การวิจัยนี้จะได้นำมาใช้

แนวคิดการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นนี้หากพิจารณาความเป็นไปได้ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย

บรรลุลวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อ 3 หรือเป็น “คติพจน์” ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงคติพจน์ประจำชาติด้าน “ความมั่นคง” สอดคล้องกันซึ่งหมายถึง **การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ** ในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง พอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และในแผนปฏิรูปประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้าน 4 “สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม”

ข้อ 4.2.1.....

ข้อ 4.2.3 จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต โดยพัฒนาระบบผังเมืองของประเทศและผังเมืองระดับพื้นที่ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการเมือง และการจัดตั้งอำนาจความสะดวกให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ปลอดภัย สะดวกสำหรับคนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของเมืองด้วยการมีส่วนร่วมและ การลงทุนของภาคเอกชน ชุมชนและภาคประชาสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตเมือง

ข้อ 4.2.4 ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด เพื่อรับผิดชอบการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด ที่เชื่อมโยงกัน และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภาค ปรับโครงสร้างและปรับปรุงกฎหมายเพื่อจัดความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่นให้เอื้อต่อประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาพื้นที่ และการกำกับติดตาม เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในการทำงานของภาครัฐ ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบ การปกครองท้องถิ่น และการเปิดพื้นที่และโอกาสการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการในการกำหนด ยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด

นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น คือ

1.

2. การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยและความสงบสุขของประเทศ

2.1 รักษาและป้องกันอธิปไตยและความมั่นคงภายในของประเทศ ทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศ รวมทั้งป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามต่าง ๆ และภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการสร้างอำนาจกำลังรบที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนให้เข้มแข็ง การพัฒนา ระบบเตรียมความพร้อมแห่งชาติระบบงานข่าวกรอง การจัดการข้อมูลที่เป็นเท็จทางสื่อออนไลน์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความมั่นคง รวมทั้งพัฒนาระบบการบริหารจัดการความมั่นคง แบบองค์รวมให้มีความพร้อมในการรักษาอธิปไตย ผลประโยชน์ของชาติและร่วมพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ

2.3.

2.4 สร้างความสงบและความปลอดภัยตั้งแต่ระดับ ชุมชน โดยกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าระวัง ดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชน และปัญหาอาชญากรรมในระดับชุมชนและหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่

จากยุทธศาสตร์ชาติตามที่กล่าวมานี้ย่อมชี้ให้เห็นได้ว่ารัฐได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการสร้างความสงบสุขให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอยู่ด้วย และเมื่อพิจารณาถึงยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่าการพัฒนาปรับปรุงองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการปราบปรามและป้องกันปัญหาอาชญากรรม คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรมนั้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและขีดความสามารถในวงจำกัด ไม่สามารถตรวจตราดูแลควบคุมอาชญากรรมในทุกพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง การแก้ไขปัญหาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็คือการมีนโยบายมาตรการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนท้องถิ่น ในรูปแบบ “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” หรือมีชื่อเรียกอย่างอื่น ทำหน้าที่เป็นแนวร่วมปฏิบัติการกับตำรวจ ในฐานะผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ กำหนด” และให้มีระเบียบ 2 ฉบับ คือ ระเบียบคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2549 และระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551

วิธีการดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอาสาสมัครตำรวจชุมชน ไม่มีอำนาจโดยตรงเหมือนตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีสวัสดิการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญก็คือการเป็นอาสาสมัครหมายความว่า การดำเนินการที่เกิดจากความสมัครใจ ดังนั้นจึงไม่ยั่งยืนเพราะไม่มีกฎเกณฑ์หรือกติกาใด ๆ ที่จะจูงใจหรือบังคับให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานกับตำรวจตลอดไป ทั้ง ๆ ที่การให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินการด้านการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนท้องถิ่นของตนเองย่อมจะดีกว่าในแง่ของความยั่งยืนต่อเนื่อง เพราะถือว่าคนที่จะมาทำหน้าที่นี้ เฉกเช่นตำรวจที่มีภารกิจโดยตรงที่จะรักษาความสงบและความปลอดภัยให้กับชุมชนของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นประเด็นว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ให้ประชาชนในชุมชนทำหน้าที่เป็นตำรวจเสียเองดังเช่นที่หลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ ฯลฯ เป็นต้น ได้ทำกันในรูปแบบของ “ตำรวจท้องถิ่น” แนวคิดนี้จึงมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น

จากสภาพแห่งปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นพบว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นแหล่งเกิดอาชญากรรมซึ่งกระทำโดยผู้ที่อยู่อาศัยร่วมกันในชุมชนท้องถิ่นนั้น และปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนี้ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ที่อยู่อาศัยร่วมกันที่จะได้รับความเสียหายและเกิดความ

หวาดกลัว ประกอบกับแนวคิดของตำรวจที่มองว่าตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจตามที่ Sir Robert Peel กล่าวไว้

แนวคิดที่จะให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ช่วยตำรวจมีส่วนร่วมกับการตำรวจในการปราบปรามในลักษณะของการมีบทบาท ในการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองถือเป็นหลักการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดผลต่อการก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยปลอดภัยขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากอาชญากรรมมักจะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนอยู่อาศัยหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ นอกจากนี้ในปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีมากควบคู่กับความเจริญก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี สังคมที่มีความเจริญเติบโตเท่าใด อาชญากรรมก็เจริญเติบโตเป็นเงาตามตัว ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมหรือเป็นปรากฏการณ์หนึ่งของสังคม อาชญากรรมในยุคปัจจุบันมีรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้กระทำผิดทั้งหลายต่างหากวิธีหาช่องทางหลบหนีขงกฎหมาย

จากสถิติอาชญากรรมได้วิเคราะห์ตามที่ได้กล่าวไว้ในตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า ปัญหาอาชญากรรม ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องทุกปี และเมื่อนำมาพิจารณากับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะเห็นถึงความสอดคล้องกันในด้านต่าง ๆ และการตระหนักถึงความสำคัญของการปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการขยายขอบเขตแห่งการใช้อำนาจหน้าที่ ทำให้สามารถเห็นช่องทางของการขยายหน่วยงานตำรวจสู่ส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้การวิจัยได้นำ รูปแบบตำรวจท้องถิ่นของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการ จัดตั้งตำรวจท้องถิ่น สำหรับประเทศไทย

2. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ปัญหาการเกิดอาชญากรรมในชุมชนที่มีเพิ่มมากขึ้นย่อมสัมพันธ์กับปริมาณงานของตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และปราบปรามผู้กระทำความผิด ซึ่งหากพิจารณาตามสถานการณ์ปัจจุบันแล้วจะพบปัญหาต่าง ๆ มากมายจากการใช้อำนาจหน้าที่ของตำรวจที่มักจะอ้างเสมอว่าตำรวจน้อย คนดีมาก งบประมาณมีจำกัด เพื่อแสดงถึงขีดความสามารถในการปราบปรามที่มีข้อจำกัด แต่หากพิจารณาตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศที่มีการกระจายอำนาจในการปกครองไปสู่ส่วนท้องถิ่นในหลายเรื่องประกอบกับเหตุแห่งการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ มักจะเกิดในพื้นที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นที่มาของแนวคิดการวิจัยนี้ในการจัดทำ “กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น” โดยการหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบนั้น การวิเคราะห์ถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน

และปราบปรามอาชญากรรม จึงได้นำเอากฎหมายแต่ละฉบับมาวิเคราะห์เพื่อหาความเป็นไปได้ หากจะจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้น โดยกฎหมายที่วิเคราะห์ มีดังนี้

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จัดทำขึ้นโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นคณะปฏิรูปประเทศมีเป้าประสงค์ที่จะทำการปฏิรูประบบการบริหารปกครองประเทศด้านต่าง ๆ จากปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต ทั้งที่เป็นปัญหาการใช้อำนาจ และหน้าที่โดยมิชอบขององค์กรรัฐต่าง ๆ ความเป็นอิสระขององค์กรบางองค์กร สิทธิเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านต่าง ๆ กลไกในการตรวจสอบ และการสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศ รวมทั้งการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ฯลฯ เหล่านี้ย่อมเป็นแนวทางในการปฏิรูปประเทศที่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งจะวิเคราะห์เฉพาะบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศมิได้บัญญัติให้มีการส่งเสริม สนับสนุน หรือการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนท้องถิ่นไว้ อย่างไรก็ตาม ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับรวมทั้งฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2560 มีบัญญัติมาตรา 1 “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้” จึงส่งผลต่อการแบ่งอำนาจการปกครองเป็นส่วนกลางที่เป็นศูนย์รวมการปกครองและแบ่งอำนาจการปกครองให้แก่ส่วนภูมิภาค โดยมีการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากพิจารณาถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีพนักงานตำรวจอยู่ในส่วนกลางเรียกว่าตำรวจนครบาล ส่วนภูมิภาคเรียกว่าตำรวจภูธร แต่ไม่มีตำรวจท้องถิ่นจึงถือได้ว่าปัจจุบันมีตำรวจระดับส่วนกลางและแบ่งอำนาจสู่ส่วนภูมิภาค แต่ยังไม่มีการกระจายอำนาจสู่ส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการนำเอาหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการกระจายอำนาจการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นมาสู่การจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นในกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงทำให้ได้ประโยชน์ 2 ประการ คือ ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์มากขึ้น และทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นของตน

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติใน หมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 25 “.....”และมาตรา 26 “.....” ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยการกำหนดขอบเขตใน การตรากฎหมายที่หากจะต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลก็ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็น ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

การจัดตั้งองค์กรรูปแบบใหม่ คือตำรวจท้องถิ่นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเมื่อนำมาวิเคราะห์กับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าวพบว่า ไม่มีข้อห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นได้ (มาตรา 25) และได้รับความคุ้มครองจะต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกฎหมาย (มาตรา 27) และรัฐธรรมนูญยังเปิดโอกาสให้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะ การจำกัดสิทธิเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันอาชญากรรม (มาตรา 42 (3)) จากการวิเคราะห์ในหมวดนี้พบว่า บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชนได้ หรือลดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 43) นอกจากนี้รัฐธรรมนูญได้กำหนดหน้าที่ของปวงชนชาวไทยให้มีหน้าที่ในการป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม หรือป้องกันด้านอื่น ๆ และบรรเทาสาธารณภัยด้วย การที่ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญในหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนสร้างความเดือดร้อนในชุมชนของตนเอง และมีความต้องการให้มี “องค์กร” ขึ้นในชุมชนท้องถิ่นตาม มาตรา 42 (3) แห่งรัฐธรรมนูญให้กระทำได้นั้นย่อมเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการลดภาระหน้าที่ของตำรวจลงได้

นอกจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดหน้าที่ของปวงชนชาวไทยไว้ในหมวด 4 ดังกล่าวแล้วยังได้กำหนดหน้าที่ของ “รัฐ” ไว้ด้วยในหมวด 5 ตาม มาตรา 51 ว่า “การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชน และชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ” จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งองค์กรในรูปแบบใหม่คือ “ตำรวจท้องถิ่น” สังกัดท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงในชุมชนท้องถิ่นตนเอง และแบ่งเบาภาระหน้าที่ของตำรวจที่มีงานมากขึ้นแต่กำลังตำรวจมีน้อยนั้น ย่อมแสดงถึงหน้าที่ของประชาชนโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ และการกระทำนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ในความปลอดภัย

ในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงของประเทศ และอีกนัยหนึ่งย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการอีกด้วย

สำหรับแนวนโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับวิจัยนี้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 76 ว่ารัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับ การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญมีบัญญัติไว้ในมาตรา 250 ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

โดยเหตุที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้จัดทำขึ้นในยุคสมัยที่รัฐบาลมาจากการปฏิรูปประเทศ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติด้านการปฏิรูปประเทศ มาตรา 257 การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ

(3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บัญญัติรัฐธรรมนูญยังได้กล่าวถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ในมาตรา 249 “ ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน และมาตรา 250 ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ

ประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.2 พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ 1 บททั่วไป มาตรา 6

(1) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(2) ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(3) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

(4) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร

(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(6) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(7) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่มที่ 1 ภาคที่ 1 ลักษณะ 1 บทที่ 1 กำหนดหน้าที่ทั่วไปของกรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ไว้ดังนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายใน และภายนอกเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน

(2) รักษากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องแก่การกระทำผิดในทางอาญา

(3) บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน

(4) ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

อำนาจหน้าที่ของตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ สรุปได้ดังนี้

(1) ตำรวจ เป็นเจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่รักษาความสงบสุขของประชาชน

(2) ตำรวจ เป็นพนักงานสอบสวน มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา

(3) ตำรวจ มีอำนาจจับกุม ผู้กระทำความผิดทางอาญา อาจเป็นทั้งในกรณีที่มีหมายค้น และไม่มีหมายจับรวมถึงการค้นตัวในที่สาธารณะสถาน

(4) ตำรวจ มีอำนาจควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ที่ถูกจับไว้ได้ตามกำหนด เวลา ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

(5) ตำรวจ มีอำนาจตรวจค้นเคหสถาน ที่อยู่อาศัย และสำนักงานของบุคคล อันเป็นที่รโหฐาน ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

รวมถึงตำรวจทุกนาย มีอำนาจหน้าที่สืบสวนก่อนหรือหลังการกระทำความผิดคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักรอีกด้วย

2.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) สืบสวนคดีอาญา

สำหรับ อำนาจสืบสวนคดีอาญา ตามมาตรา 17 บัญญัติให้ “ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ ” การสืบสวนคดีอาญาตามความหมายของคำว่า “ สืบสวน ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) บัญญัติไว้ว่า “ การสืบสวน ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และผู้มีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญา ได้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งต้องเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองด้วย เช่นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่และประจำอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตัวอย่าง กำนันย่อมมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ในเฉพาะเขตตำบลที่ตนมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอยู่ (ฎีกาที่ 140/2490) ส่วนตำรวจนั้น ได้แก่ ข้าราชการตำรวจซึ่งไม่จำกัดว่าชั้นยศใด มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร (ฎีกาที่ 661/2490) ตัวอย่าง ตำรวจดับเพลิงแม้จะมีหน้าที่ดับเพลิงก็ย่อมมีหน้าที่สืบสวนคดีอาญาได้ (ฎีกาที่ 670/2529) พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์ไว้ประสงค์จะสืบสวนนอกเขตพื้นที่หรือท้องที่ที่รับผิดชอบ ให้ผู้นั้นขอหนังสือจากผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่ชั้นหัวหน้าหน่วยงานขึ้นไปเป็นหลักฐานถึงเจ้าของท้องที่เพื่อให้ความร่วมมือ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของท้องที่ที่รับผิดชอบได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วต้องให้ความร่วมมือเพื่อประโยชน์แก่คดีนั้น ๆ เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไปติดต่อด้วยตนเองก็ไม่ต้องใช้หนังสือก็ได้ ดังนั้น ในการสืบสวนคดีอาญามีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (2) เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนของเจ้าพนักงานนั้นเพื่อทราบว่าความผิดได้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ เกิดขึ้นได้อย่างไร และการที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดเหล่านั้นได้ เจ้าพนักงานจะต้องทำการสืบสวนด้วยตนเอง มิใช่รอรับทราบข้อมูลและรายละเอียดจากพนักงานสอบสวนเพียง

ฝ่ายเดียว ถึงแม้ว่าในกรณีบางครั้งเจ้าพนักงานอาจมีความจำเป็นต้องสืบสวนหารายละเอียดแห่งคดีไว้ก่อนก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนความผิดซึ่งจะมีขึ้นในโอกาสต่อไป และเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวนเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดในคดีเมื่อวิเคราะห์ถึงการสืบสวนแล้วเห็นว่าจำเป็นต่อการสอบสวน นับตั้งแต่ก่อนสอบสวน ระหว่างสอบสวน และหลังจากการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิดว่าจากการสอบสวนมานั้น ได้ผลเป็นประการใด ข้อเท็จจริงยังคลาดเคลื่อนหรือมีพยานหลักฐานอื่นใดที่ยังสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการสอบสวนเพิ่มเติมได้หรือไม่ หากพิจารณาถึงความผิดที่ยังไม่เกิดขึ้น พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถทำการสืบสวนคดีอาญาที่ยังไม่เกิดขึ้นได้แก่เช่นเดียวกัน ในกรณีความผิดเกิดขึ้นแล้วพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถสืบสวนด้วยตนเองได้ หรือจากการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หรือรับแจ้งความ หรือบัตรสนเท่ห์ก็มีอำนาจทำการสืบสวนด้วยตนเองได้ การสืบสวน หากมีประเด็นสำคัญให้บันทึกไว้เพื่อเป็นการเตือนความทรงจำ ในกรณีที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวน ก็ให้รวมไว้ในสำนวนสอบสวน และหากกรณีที่ทำกรสืบสวนมิได้ทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนให้นำข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ส่งมอบให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรวบรวมไว้ในสำนวนคดี ส่วนการบันทึกให้ระบุสถานที่ วัน เดือน ปีที่ทำนาม และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำบันทึก โดยอนุโลมเช่นเดียวกับบันทึกการสอบสวนหลักทั่วไปในการสืบสวนคดีอาญา มีสาระสำคัญคือสืบสวนให้ได้พยานหลักฐานว่ามีความผิดตามกฎหมายเกิดขึ้นหรือไม่มีความผิดเกิดขึ้น

ผู้มีอำนาจในการสืบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ได้แก่พนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งต้องเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองในเขตรับผิดชอบของตนเองด้วย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น และข้าราชการตำรวจทุกชั้นยศมีอำนาจสืบสวนได้ทั่วราชอาณาจักร ดังนั้น หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย สร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในชุมชนของตนเอง จึงน่าจะเป็นการสมควรที่จะนำบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) เป็นกฎหมายรองรับการเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องถิ่นให้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ในเขตรับผิดชอบ เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานอื่น ๆ ที่มีอำนาจตามประมวลกฎหมายนี้

2) การจับ ขัง เป็นอำนาจและหน้าที่โดยตรงของเจ้าพนักงานสืบสวนและสอบสวน การค้นจะต้องขออนุญาตค้นจากศาล

การจับโดยราษฎรจะจับผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าอยู่ในเกณฑ์แห่งมาตรา 82 คือ เมื่อเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการตามหมายนั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาผู้นั้นไม่ได้

หรือเมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ (มาตรา 79)

ความผิดซึ่งหน้าตามมาตรา 80 นั้น ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็น กำลังกระทำ หรือพบในอาการใด ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่า เขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ

ความผิดอาญาซึ่ง ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณี ดังนี้

- (1) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับคังผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ
- (2) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใด หลังจากการกระทำผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและสิ่งของที่จะมาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่น อันสันนิษฐานได้ว่า ได้ใช้ในการกระทำผิด หรือมีร่องรอยพิรุณ เห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

3) สอบสวนความผิดอาญา

“การสอบสวน” เป็นกระบวนการที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง และถือเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะการสอบสวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานที่พิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้กระทำความผิด หรือความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของผู้ต้องหาหรือไม่ ดังนั้น ในคดีอาญากการสอบสวนจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐต้องผ่านการสอบสวนก่อนจึงจะฟ้องคดีผู้ต้องหาต่อศาลได้ หากไม่มีการสอบสวนหรือการสอบสวนไม่ชอบพนักงานอัยการก็ไม่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาล

สำหรับ อำนาจสอบสวนคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในมาตรา 2 (11) บัญญัติไว้ว่า “การสอบสวน หมายรวมถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ”

การสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แบ่งพนักงานสอบสวนออกเป็น สองฝ่าย คือพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจจะมีเขตอำนาจสอบสวนได้ทั่วราชอาณาจักรในทุกประเภทคดี แต่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะมีอำนาจสอบสวนเฉพาะความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น

นอกจากกรุงเทพมหานคร ตามกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภท ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2554 พนักงานสอบสวน กับพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (ชั้นผู้ใหญ่) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ความหมายคำว่า “พนักงานสอบสวน” “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” และ “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” ไว้ดังนี้

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจ และหน้าที่ทำการสอบสวน

“พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงาน กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุม หรือปราบปราม

“พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” หมายความว่า เจ้าพนักงาน ดังต่อไปนี้

(ก) ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ข) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ค) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (ฅ) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย (ง) อธิบดีกรมปกครอง (จ) รองอธิบดีกรมปกครอง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6) (2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16) (3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (17) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2535 มาตรา 3 (อนุชาติ คงมาลัย อัยการอาวุโส คลังสมองอัยการ 1 มีนาคม 2556) (2) (ฉ) ผู้อำนวยการกองการสอบและนิติการ กรมการปกครอง (ช) หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง (ซ) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง (ฅ) ผู้ว่าราชการจังหวัด (ญ) รองผู้ว่าราชการจังหวัด (ฎ) ปลัดจังหวัด (ฏ) นายอำเภอ (ฐ) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (ฑ) อธิบดีกรมตำรวจ (ฒ) รองอธิบดีกรมตำรวจ (ณ) ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ (ด) ผู้บัญชาการตำรวจ (ต) รองผู้บัญชาการตำรวจ (ถ) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจ (ท) ผู้บังคับการตำรวจ (ธ) รองผู้บังคับการตำรวจ (น) หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด (บ) รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด (ป) ผู้กำกับตำรวจ (ผ) ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัด (ฝ) รองผู้กำกับการ (พ) รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต (ฟ) สารวัตรใหญ่ตำรวจ (ภ) สารวัตรตำรวจ (ม) ผู้บังคับกองตำรวจ (ย) หัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป (ร) หัวหน้ากิ่งสถานีตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป (4) ตำแหน่งของข้าราชการตำรวจตาม มาตรา 2 (17) – (ร)

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงชื่อตำแหน่งใหม่ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 44 ทั้งนี้ หมายความว่ารวมถึงผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้วแต่ผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานใน (ม) (ย) และ (ร) ต้องมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ด้วยอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ ซึ่งว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

ทั้งนี้ตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 16 “อำนาจศาลอำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการ และอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วย การจัดตั้งศาลยุติธรรม และระบุนายอัยการและหน้าที่ของผู้พิพากษาหรือว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น ๆ”

ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ (6) สำหรับผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา พนักงานฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาซึ่งอาจเรียกว่า “พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง” ซึ่งประกอบด้วย พนักงานฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่ ตามมาตรา 2 (17) (ก) – (ง) (5) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) (6) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) 4 และปลัดอำเภอ โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาในเขตพื้นที่จังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา ซึ่งเรียกว่า “พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ” ประกอบด้วย ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามมาตรา 2 (17) (จ) – (ร) และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจนี้ มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาในเขตพื้นที่ทุกจังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติในมาตรา 18 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ดังนี้ “มาตรา 18 ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ สำหรับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิด ซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือ

เชื่อว่า ได้เกิดในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ (7) ฯลฯ

ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาถึงการกำหนดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทจากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคแรก ที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนชั้นผู้ใหญ่และปลัดอำเภอมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ได้และเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทยในการรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก และการบังคับใช้กฎหมายตามภารกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร รวมทั้งทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนตำรวจเดิม จะเห็นได้ว่าข้อกำหนดและบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการรองรับการเป็นเจ้าพนักงานของตำรวจท้องถิ่น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้ได้เป็นอย่างดี (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหาร, 2562, ออนไลน์)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในขณะยังมีสถานะเป็น “กรมตำรวจ” สังกัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทยได้ออกข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้อกำหนดในการสอบสวนคดีอาญา โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับท้ายสุดคือ ข้อบังคับ (7) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2549 มาตรา 45 กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520 กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2554 ต่อมากรมตำรวจได้เปลี่ยนแปลงเป็นส่วนราชการไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง เรียกว่า “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(กอปร) กับกระทรวงมหาดไทยเห็นควรปรับปรุงข้อบังคับว่าด้วยการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2554 กระทรวงมหาดไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อวางระเบียบการงานตามหน้าที่ให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปโดยความเรียบร้อย และรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยได้ออก “ กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทใน จังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2554 ” ขึ้น กฎกระทรวงใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน 2555 บทบัญญัติใน ข้อ 1 ของกฎกระทรวงฉบับนี้ กำหนดให้กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น ต้นไป กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 50 ก. วันที่ 17 มิถุนายน 2554 ดังนั้น กฎกระทรวงนี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน 2555 เป็นต้นไป

เมื่อพิจารณาถึงประเภทความผิดที่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวน ได้ตามกฎหมาย ข้อกำหนดความผิดอาญาประเภทที่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองสอบสวนได้ ตามกฎหมายรวม 19 ฉบับ ดังรายละเอียดตามบทบัญญัติในกฎกระทรวง ข้อ 2 ดังนี้

ข้อ 2 ความผิดอาญาตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง สอบสวนได้ (1) กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน (2) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขาย ทอดตลาดและค้าของเก่า (3) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร (4) กฎหมายว่าด้วยการทะเบียน ราษฎร (5) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (6) กฎหมายว่าด้วยการพนัน (7) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (8) กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (๙) กฎหมายว่าด้วยบัตร ประจำตัวประชาชน (10) กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ (11) กฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย (12) กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน (13) กฎหมายว่าด้วยยศและเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและ เจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน (14) กฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ (15) กฎหมายว่าด้วยโรงแรม (16) กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (17) กฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ (18) กฎหมายว่าด้วยสุสาน และฌาปนสถาน (19) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่ง เทียมอาวุธปืน เว้นแต่ความผิดที่มีโทษตามมาตรา 72 มาตรา 72 ทวิ มาตรา 73 มาตรา 74 และมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเป็นผู้สอบสวน ” กรณีการกระทำผิดอาญาที่พนักงาน สอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายอื่น กรณีการกระทำ ความผิดอาญาที่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนตามกฎหมายทั้ง 19 ฉบับดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดที่เป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ถ้าความผิดอาญาตามกฎหมาย 19 ฉบับเป็นความผิดที่มีโทษหนักที่สุด ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำการสอบสวนการกระทำ ความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นนั้นด้วย ดังนัยบทบัญญัติในกฎกระทรวงข้อ 3 ดังนี้

ข้อ 3 ในกรณีที่การกระทำผิดอาญาตามกฎหมายในข้อ 2 เป็นการกระทำความผิด เพียงที่เป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ถ้าความผิดอาญาตามกฎหมาย 7 ในข้อ 2 เป็นความผิดที่มี

โทษหนักที่สุดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำการสอบสวนการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นนั้นด้วย

ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งปลัดอำเภอเป็นพนักงานสอบสวน การแต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองกฎกระทรวงบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ตามรายละเอียดที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง ข้อ 4 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการ กิ่งอำเภอหรือที่ว่าการอำเภอ เป็นพนักงานสอบสวนสำหรับกิ่งอำเภอหรืออำเภอนั้น ให้ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือนายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา 18 วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา 140 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย จะเข้ามาเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา 18 วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา 140 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในคดีใดคดีหนึ่งที่อยู่ในท้องที่กิ่งอำเภอ หรืออำเภอที่อยู่ในจังหวัดนั้นก็ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขอให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองในสังกัดกรมการปกครองไปร่วมสอบสวนในคดีใดคดีหนึ่งที่อยู่ในท้องที่กิ่งอำเภอ อำเภอ หรือจังหวัดก็ได้” ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขอให้แต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเข้าร่วมทำการสอบสวน บทบัญญัติในกฎกระทรวง ข้อ 5 ในกรณีจำเป็นหรือมีเหตุอันสมควร ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจประสาน ขอให้ผู้บังคับการตำรวจจังหวัดแต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจซึ่งมีอำนาจสอบสวน ในจังหวัดนั้นเข้าทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองในท้องที่กิ่งอำเภอ อำเภอหรือจังหวัดก็ได้ สถานที่ทำการสอบสวน สำหรับสถานที่ทำการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองนั้น โดยปกติให้ใช้ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ หรือศาลากลางจังหวัด เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นอาจทำการสอบสวนนอกที่ว่าการดังกล่าวได้ตามกฎกระทรวง ข้อ 6 ในการสอบสวนโดยปกติให้ใช้ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ หรือศาลากลางจังหวัดที่อยู่ในเขตท้องที่กิ่งอำเภอ อำเภอ หรือจังหวัดนั้น แล้วแต่กรณีเป็นสถานที่ทำการสอบสวน เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกจะไปทำการสอบสวน ที่ใดก็ได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย สถานที่ควบคุมผู้ต้องหา กรณีจำเป็นจะต้องควบคุมผู้ต้องหา ให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ตามกฎกระทรวง ข้อ 7 ในกรณีจำเป็นจะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างสอบสวนให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองควบคุมผู้ต้องหาไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง การปล่อยชั่วคราวให้นำหลักเกณฑ์ของอัยการและตำรวจมาใช้ สำหรับการปล่อยชั่วคราวกฎกระทรวง ข้อ 8 บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวของสำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาใช้บังคับโดยอนุโลม การตั้ง

คำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวของสำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ การกันผู้ต้องหาเป็นพยานเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยขอความเห็นจากอัยการ ในคดีที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน และมีความจำเป็นจะต้องกันผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งเป็นพยาน กฎกระทรวง ข้อ 9 บัญญัติให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตโดยให้ทำหนังสือเพื่อขอความเห็นจากพนักงานอัยการก่อนที่จะพิจารณาอนุญาต ข้อ 9 ในคดีที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนและเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองได้พยายามสืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐานอย่างเต็มความสามารถแล้ว แต่ไม่อาจหาพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ หรือพยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดี กับผู้ต้องหาทั้งหมดหรือบางส่วนได้ พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองอาจพิจารณากันผู้ต้องหา ซึ่งไม่ใช่ตัวการสำคัญไว้เป็นพยาน ทั้งนี้การพิจารณาดังกล่าวให้คำนึงถึงความน่าเชื่อถือของพยานและประโยชน์แห่งคดีด้วย ในการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำความเข้าใจโดยระบุเหตุผลและความจำเป็นเพื่อขออนุญาตเสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวน และผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรอนุญาตให้ทำหนังสือ 9 เพื่อขอความเห็นจากพนักงานอัยการก่อนที่จะพิจารณาอนุญาต และเมื่อพนักงานอัยการ ให้ความเห็นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองถือปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ ในกรณีที่พนักงานอัยการให้ความเห็นว่าควรอนุญาต ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน และให้สรุปสำนวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้น การสอบสวนเสร็จหัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 เมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว หัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 ตามนัยกฎกระทรวง ข้อ 10 เมื่อพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยความเห็นต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวน โดยมีชักช้า และให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา 140 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140,141,142,143,144 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการเมื่อเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว และมาตรา 140 ได้มีบทบัญญัติให้ดำเนินการตาม มาตรา 141, 142, 143 และมาตรา 144 จึงได้นำบทบัญญัติ ในมาตรา 140, 141, 142, 143 และมาตรา 144 มาแสดงไว้ในบทความนี้ด้วย ดังนี้ มาตรา 142 เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เห็นว่า การสอบสวนเสร็จแล้วให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวน และบันทึกเหตุที่ตนนั้นไว้ แล้วให้ส่งบันทึกพร้อมกับสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมทั้งความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวนต่อไปให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

(2) ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดให้ใช้บทบัญญัติในสำนวนต่อไปนี้

มาตรา 141 ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ เมื่อได้รับความตามทางสอบสวนอย่างใด ให้ทำความเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการ 10 ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวน โดยสั่งไม่ฟ้อง และให้แจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงานสอบสวนทราบ ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสอบสวนต่อไป ก็ให้ส่งพนักงานสอบสวนปฏิบัติ เช่นนั้น ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสั่งฟ้อง ก็ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัว ผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาอยู่ต่างประเทศให้พนักงานอัยการจัดการเพื่อขอให้ส่งตัวข้ามแดนมา

มาตรา 142 ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่ถูกควบคุมหรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราว หรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้องสำนวนการสอบสวนว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งแต่สำนวนพร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราว ถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นความผิดซึ่งพนักงานสอบสวนอาจเปรียบเทียบได้และผู้กระทำ ความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ แล้วส่งไปให้พนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

มาตรา 143 (8) เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าว ในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งพนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(2) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งไม่ฟ้อง ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้นพนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป

(จ) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหาปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาล ชั่งแล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น (8) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 143 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความ อาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2499 มาตรา 611 ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการ ตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้อง หรือไม่ฟ้อง

มาตรา 144 ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดที่ อาจเปรียบเทียบได้ ถ้าเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบคดีนั้น แทนการที่จะส่งตัว ผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ

(2) เมื่อผู้ต้องหาถูกส่งมายังพนักงานอัยการแล้ว สั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วย สำนวนกลับไปยังพนักงานสอบสวนให้พยายามเปรียบเทียบคดีนั้น หรือถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ พนักงานสอบสวนอื่นที่มีอำนาจจัดการเปรียบเทียบให้ก็ได้ กำหนดระยะเวลาการสืบสวนสอบสวน ก่อนออกคำสั่งหรือเสนอความเห็นงดการสอบสวน เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ก่อนที่ (หัวหน้า) พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะสั่งงดการสอบสวนหรือเสนอความเห็นงด การสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 (1) จะต้องได้มีการสืบสวน สอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนหรือหกเดือนแล้วแต่กรณี ตามบทบัญญัติ ในกฎกระทรวง ข้อ 11 เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดให้พนักงาน สอบสวนผู้รับผิดของงดการสอบสวน หรือทำความเห็นที่ควร ให้งดการสอบสวนตามมาตรา 140 (1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในกรณีดังต่อไปนี้

1) ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี และได้สืบสวน สอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนนับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ให้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดของงดการสอบสวนและบันทึกเหตุที่งดนั้นไว้

2) ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างน้อยเกินกว่าสามปี และได้ สืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนนับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบตาม (1) หรือ (2) ส่งสำนวนพร้อมด้วยบันทึกเหตุที่งดการสอบสวนหรือความเห็นที่

ควรวินิจฉัยการสอบสวนแล้วแต่กรณีไปยังพนักงานอัยการ 12 ผู้มีอำนาจควบคุม ตรวจตรา หรือ
 แนะนำการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง กฎกระทรวงข้อ 12 กำหนดตำแหน่ง
 ผู้บังคับบัญชาฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจควบคุม ตรวจตราหรือแนะนำเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปตาม
 กฎหมาย ข้อ 12 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการ
 กระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง รองอธิบดีกรมการปกครอง ผู้ตรวจราชการ กรมการ
 ปกครอง ผู้อำนวยการสำนักงานการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง ผู้อำนวยการส่วน และ
 หัวหน้ากลุ่มงานในสำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง มีอำนาจควบคุม ตรวจตรา
 หรือแนะนำเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปตามกฎหมาย ในระดับจังหวัด ให้ผู้บังคับบัญชาฝ่าย
 ปกครองตั้งแต่ปลัดจังหวัดขึ้นไป มีอำนาจ ควบคุม ตรวจตราหรือแนะนำเพื่อให้การสอบสวน
 เป็นไปตามกฎหมาย” การสอบสวนก่อนกฎกระทรวงให้ดำเนินการตามข้อบังคับฯ พ.ศ. 2520
 การสอบสวนที่ดำเนินการไปก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ คือก่อนวันที่ 18 มิถุนายน 2555
 กฎกระทรวงข้อ 13 บัญญัติให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบ
 การสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจาก กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520 ข้อ 13
 คดีอาญาใดที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตาม
 ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น
 นอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520 จนกว่าคดีจะถึงที่สุด (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหาร
 จัดการความรู้สำนักงานอัยการสูงสุด, 2562, ออนไลน์)

2.4 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญาและโทษ มี
 โครงสร้างของประมวลกฎหมายอาญาแบ่งออกเป็น 3 ภาค แต่ละภาคแยกย่อยออกเป็น ลักษณะ
 หมวด และส่วนตามลำดับ สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มีทั้งสิ้น 398
 มาตรา ซึ่งได้มีบางมาตราที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโดยประมาท เช่น อุบัติเหตุจากการขับโดย
 ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เป็นต้น กฎหมายนี้จึงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบ
 เรียบร้อยและศีลธรรมอันดีต่อประชาชน จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติลักษณะประเภทความผิด และโทษ
 สำหรับความผิดแต่ละประเภท เช่นความผิดของเจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดต่อ
 ชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ ความผิดต่ออาญาแผ่นดิน และความผิดอันยอมความได้ และความผิดลหุ
 โทษ หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นตามวิสัยนี้ มุ่งประสงค์ไว้ในนั้นจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์
 ประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของ ภาค 3 ลหุโทษ ตั้งแต่มาตรา 367 ถึง 398 รวม 32 มาตรา และได้
 มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22)
 พ.ศ. 2558 ไว้แล้ว (อ้างอิง ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 10 หน้า 44 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558)

มาตรา 367 ผู้ใดเมื่อเข้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย ไม่ยอมบอกหรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท มาตรา 368 ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการสั่งเช่นว่านั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 369 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ให้ประกาศภาพโฆษณา หรือเอกสารใดที่เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ปิด หรือแสดงไว้ หรือสั่งให้ปิด หรือแสดงไว้ หลุดฉีกหรือไร้ประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 370 ผู้ใดส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึง โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจ หรือเดือดร้อนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท มาตรา 371 ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผย หรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น มาตรา 372 ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะ หรือสาธารณสถาน หรือกระทำให้โดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 373 ผู้ใดควบคุมดูแลบุคคลวิกลจริต ปล่อยปละละเลยให้บุคคลวิกลจริตนั้นออกเที่ยวไปโดยลำพัง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 374 ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในอันตรายแห่งชีวิต ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น แต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 375 ผู้ใดทำให้อ่างระบายน้ำ ร่องน้ำหรือท่อระบายของโสโครก อันเป็นสิ่งสาธารณะเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 376 ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 377 ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพัง ในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 378 ผู้ใดเสพสุราหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมาประพฤตินุญวายครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 379 ผู้ใดชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 380 ผู้ใดทำให้เกิดปฏิญญาแก่น้ำในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 381 ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือ

ฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 382 ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 383 ผู้ใดเมื่อเกิดเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น และเจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับ ถ้าผู้นั้นสามารถช่วยได้แต่ไม่ช่วย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 384 ผู้ใดแกล้งบอกเล่าความเท็จให้เลื่องลือจนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 385 ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย กีดขวางทางสาธารณะ จนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจร โดยวางหรือทอดทิ้งสิ่งของหรือโดยกระทำด้วยประการอื่นใด ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทมาตรา 386 ผู้ใดขุดหลุมหรือราง หรือปลูกปักหรือวางสิ่งของ เกะกะไว้ทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย หรือทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ละเลยไม่แสดงสัญญาณตามสมควร เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 387 ผู้ใดแขวน ติดตั้งหรือวางสิ่งใดไว้โดยประการที่น่าจะตกหรือพังลง ซึ่งจะเป็นเหตุอันตราย เปรอะเปื้อนหรือเดือดร้อน แก่ผู้สัญจรในทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 388 ผู้ใดกระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล โดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 389 ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ของแข็งตกลง ณ ที่ใด ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นอันตรายหรือเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคล หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ของโสโครกเปรอะเปื้อนหรือน่าจะเปรอะเปื้อนตัวบุคคลหรือทรัพย์ หรือแกล้งทำให้ของโสโครกเป็นที่เดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 390 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 391 ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 392 ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 394 ผู้ใดไล่ ต้อนหรือทำให้สัตว์ใด ๆ เข้าในสวน ไร่หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลิตผลอยู่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน

หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 395 ผู้ใดควบคุมสัตว์ใด ๆ ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเข้าในสวน ไร่หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลิตผลอยู่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 396 ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจน่าหมิ่นในหรือริมทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท มาตรา 397 ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่นอันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท มาตรา 398 ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทารุณ ต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึงผู้นั้นในการดำรงชีพ หรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความเกี่ยวพันของบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญากับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นก็คือแนวทางในการกำหนดลักษณะความผิดอาญาที่จะอยู่ในอำนาจของตำรวจท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงความผิดอาญาต่อส่วนตัวและความผิดอาญาต่อความได้

2.5 กฎหมายที่ได้กระจายอำนาจทางปกครองแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น นอกจากจะเป็นกฎหมายที่ได้กระจายอำนาจไว้แล้ว เช่นกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ฯลฯ แต่ก็ยังมีกลุ่มกฎหมายที่กระจายอำนาจการบังคับใช้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยผลของ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และหากจะมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็น่าที่จะเป็นขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น กฎหมายเหล่านั้น คือ

2.6 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เป็นกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยมาตรา... กำหนดให้ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และหากมีการฝ่าฝืนไม่เสียภาษีกฎหมายให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะปรับได้ตามมาตรา...

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับในท้องถิ่นได้ ในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา 51 ซึ่งระบุ ให้นำทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังต่อไปนี้

อำนาจในการเปรียบเทียบคดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความผิดที่มีโทษปรับ สถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 85) เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบคดี

เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมาตรา...กำหนดให้ภาษีที่ จัดเก็บได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และหากมีการฝ่าฝืน ไม่เสียภาษีกฎหมายให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะปรับได้ตาม มาตรา...

2.7 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับในท้องถิ่นได้ ในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา 51 ซึ่งระบุ ให้นำทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังต่อไปนี้

เจตนารมณ์ของกฎหมายได้กำหนดขอบเขตและฐานความผิดเกี่ยวกับภาษีป้าย ในฐานะ ความผิดต่าง ๆ เช่น ไม่ยื่นแบบแสดงภาษีป้ายในเวลาที่กำหนด ตามมาตรา 25 (1) ยื่นแบบแสดง รายการภาษีป้ายโดยไม่ถูกต้อง ตามมาตรา 25 (2) ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความอัน เป็นเท็จให้ถ้อยคำเท็จตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อ หลีกเลี่ยงหรือพยายาม หลีกเลี่ยงการเสียภาษีป้ายตามมาตรา 34 ผู้ใดไม่ปฏิบัติป้ายที่ติดตั้งบน อสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพื้นที่เกินสองตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่เจ้าของป้ายเป็นตัว อักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้ายตามมาตรา 7 วรรค 3 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ให้เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย หรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับสถานที่ดังกล่าว หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดเก็บภาษีป้ายในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบว่าผู้ มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้ปฏิบัติ ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ตามมาตรา 27 (1) เป็นต้น และให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับคดีได้ หากพบว่ามีการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2522 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย บท ที่ 3 การเปรียบเทียบคดีตามกฎหมาย หน้า 61) (คูตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 อัตราค่าธรรมเนียมภาษีป้าย

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษจำคุก	ปรับตาม มาตรา
ไม่ยื่นแบบภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด	25(1)	ร้อยละ 10 ของ จำนวนเงินที่ต้อง เสียภาษี	-	25(1)
หากเจ้าของป้ายไม่ยื่นแบบแสดง รายการภาษีป้ายก่อนพนักงานเจ้าหน้าที่ จะแจ้งให้ทราบถึงการไม่ยื่นแบบ แสดงภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด	25(1)	ร้อยละ 5 ของ จำนวนเงินที่ต้อง เสียภาษี	-	25(1)
ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายโดยไม่ ถูกต้องทำให้จำนวนเงินที่ต้องเสียภาษี ป้ายลดลงเว้นแต่เจ้าของป้ายได้มาขอ แก้ไขแบบแสดงรายการภาษีป้ายให้ ถูกต้องก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้ง ให้ทราบ	25(2)	ร้อยละ 10 ของภาษี ที่ประเมินเพิ่มเติม	-	25(1)
ไม่ชำระภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด	25(2)	ร้อยละ 2 ต่อเดือน จำนวนเงินที่ต้อง เสียภาษีป้ายเศษ ของเดือนนับเป็น 1 เดือน	-	25(2)
ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้ง ข้อความอันเป็นเท็จให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายาม หลีกเลี่ยง การเสียภาษีป้าย	34	5,000-50,000 บาท	ไม่เกิน 1 ปี	34
ผู้ใดจงใจไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ป้ายต้องโทษปรับ	35	5,000-50,000 บาท	-	35

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษจำคุก	ปรับตาม มาตรา
ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามนี้ - ป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพื้นที่เกินสองตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่เจ้าของป้ายเป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้ายต้องระวางโทษปรับ	7 วรรค 3	วันละ 100 บาท เรียงรายวันตลอด ระยะเวลาที่กระทำ ความผิด	-	35 ทวิ
ผู้ใดไม่แจ้งการรับโอนป้ายเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันรับโอน	16	1,000-10,000 บาท	-	36
ผู้ใดไม่แสดงการเสียหายป้าย (ให้ผู้มีหน้าที่เสียหายป้ายแสดงหลักฐานการเสียหายป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการ)	19 ตริ	1,000-10,000บาท	-	36
ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ให้เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ของผู้มีหน้าที่เสียหายป้าย หรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับสถานที่ดังกล่าว หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีป้ายในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่เสียหายป้ายได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามพระราชบัญญัติ	27(1)	1,000-20,000 บาท	ไม่เกิน 6 เดือน	37
ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้มีหน้าที่เสียหายป้ายมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี หรือเอกสาร	27(2)	1,000-20,000บาท	ไม่เกิน 6 เดือน	37

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษจำคุก	ปรับตาม มาตรา
เกี่ยวกับภาษีป้ายมาตรวจสอบภายใน กำหนดเวลาอันสมควร				

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 61-64)

สำหรับการอุทธรณ์ 1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่ได้รับรับแจ้งการประเมินภาษีป้ายแล้วเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง มีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน โดยยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด 2) การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการชำระภาษีป้ายเว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่น 3) เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอุทธรณ์ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายอาจมีหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์มาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมหรือให้ส่งเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ 4) ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วัน ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจยกอุทธรณ์นั้นเสียได้ 5) ให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้ทำการประเมินโดยเร็ว 6) ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายโดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการยกอุทธรณ์ 7) ในกรณีที่มิได้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ถึงที่สุดให้คืนเงินค่าภาษีป้ายให้แก่ผู้อุทธรณ์ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็วเพื่อมาขอรับเงินคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

สำหรับบทลงโทษของพระราชบัญญัตินี้พบว่า มีอัตราโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท จำคุกไม่เกิน 1 ปี และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอำนาจเปรียบเทียบปรับโทษสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ตามมาตรา 38) กฎหมายฉบับนี้จะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงการจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อรองรับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นต่อไปได้

2.8 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด และผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรจังหวัด มีอำนาจเปรียบเทียบปรับคดีในความผิดตาม

มาตรา 65 วรรคหนึ่ง มาตรา 65 ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา 65 ตริ วรรคหนึ่ง มาตรา 65 จัตวา วรรคหนึ่ง มาตรา 66 มาตรา 66 ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา 67 วรรคหนึ่ง มาตรา 68 มาตรา 69 มาตรา 70 เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในท้องที่เกิดเหตุ และมีอำนาจเปรียบเทียบปรับขั้นตอนดำเนินการเปรียบเทียบคดี ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบว่าผู้ใดกระทำความผิด ถ้ายินยอมให้เปรียบเทียบคดี ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมให้ เปรียบเทียบปรับ ถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้อง หรือได้รับโทษถึงจำคุกให้กำหนด ค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระถ้าผู้ต้องหายินยอมและได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลา ตามวรรคสี่ให้ดำเนินคดีต่อไป ค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารนี้ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป. บพที่ 3 : การเปรียบเทียบคดีตามกฎหมาย หน้า 65)

บทลงโทษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้พบว่า ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับคดีที่มีอัตราโทษปรับไม่เกิน 6,000 บาท จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ตามตารางที่ปรากฏด้านล่าง จึงเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงการจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อรองรับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น ต่อไปได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 65-70)

2.9 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับในท้องถิ่นได้ ในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา 51 ซึ่งระบุให้นายทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริหารมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับในเขตเทศบาลเท่านั้นและให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ทุกความผิด จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับภายใน 15 วันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด และจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตรา หรือยกเว้นมาตราใด ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลการบังคับใช้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด เช่น ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้ใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 (คูตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษจำคุก	ปรับตาม มาตรา
- ไม่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร	6	ไม่เกิน 1,000 บาท	-	53
- กระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่ บริเวณภายนอกอาคารที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพกรงรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกของอาคาร	8 วรรค หนึ่ง	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- การโฆษณาด้วยการปิดทึบ หรือโปรยแผ่น ประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะโดยมิได้รับอนุญาต	10 วรรค หนึ่ง	ไม่เกิน 5,000 บาท	-	56
- บุค กะเทาะ จีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความภาพหรือรูปรอยใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนนบนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ	12	ไม่เกิน 5,000 บาท	-	56
- เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราข สิ่งปฏิกูล มูลฝอยหรือสิ่งอื่นใด รถไม่อยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือ สิ่งดังกล่าวตกหล่น รั่วไหล ปลิว ฟุ้งกระจายลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถนั้น	13 วรรค หนึ่ง	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	57

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากกรด รั่วไหลลงบนถนน				
- นำสัตว์หรือฝูงสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปใน บริเวณที่ประกาศห้ามหรือปล่อยให้สัตว์ ถ่ายมูลบนถนน	14	ไม่เกิน 500 บาท	-	52
- ล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนถนน หรือสถานสาธารณะและทำให้ ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ	15	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ ซ่อมเปลี่ยนแปลงต่อเติม หรือติดตั้ง อุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน	16 วรรค หนึ่ง	ไม่เกิน 5,000 บาท	-	56
- กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ทางเท้าชำรุด เสียหายจอดหรือขับจี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนทางเท้า	17	ไม่เกิน 5,000 บาท	-	56
- ทิ้ง วาง หรือกองซากยานยนต์บนถนน หรือสถานสาธารณะ	18	ไม่เกิน 5,000 บาท	-	56
- ตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนนโดย ไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่	19	ไม่เกิน 1,000 บาท	-	57
- ปรงอาหารขายหรือจำหน่ายสินค้าบน ถนน หรือรถยนต์ หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรง อาหารเพื่อจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบน รถยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนน หรือใน สถานที่สาธารณะ	20	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ผู้อยู่ในรถยนต์ หรือผู้นั่งซ้อนท้าย รถจักรยานยนต์ ชื้อสินค้าที่ขายหรือ จำหน่ายบนถนน	21	ไม่เกิน 1,000 บาท	-	53

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
- จูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่ง เจ้าพนักงาน ท้องถิ่น หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณ ดังกล่าว	22	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- เทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ททราย หรือ เศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำหรือกองไว หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุ ดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ	23	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	57
- ทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือเท หรือกอง กรวด หิน ดิน เลน ททราย หรือสิ่งอื่นใดใน บริเวณที่ได้ปลูกหญ้าหรือต้นไม้ซึ่งราชการ เป็นเจ้าของ	26	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- โคนต้นไม้ ตัด เดีด หรือกระทำด้วยประการ ใด ๆ ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็น อันตรายแก่ต้นไม้ หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง ของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตามธรรมชาติ ในที่สาธารณะหรือสถานที่สาธารณะ	27	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการ ส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจ ได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือ ต้นไม้ไว้ และได้ปิดประกาศ หรือปักป้ายห้าม ไว้	28	ไม่เกิน 1,000 บาท	-	53
- ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะ ซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วน ท้องถิ่นได้ จัดไว้เพื่อการนั้น	29	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- เท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะ จากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ	30	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	57

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
- บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก ตั้งน้ำมูกเท หรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนน หรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร หรือทิ้ง สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะ นอกอาณาเขตหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่น ได้จัดไว้	31	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่ สาธารณะปล่อยให้สิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ	32	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- เท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ	33 วรรค หนึ่ง	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	57
- เท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจาก อาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะ หรือในสถานสาธารณะ	34	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	57
- กระทำทำด้วยประการใด ๆ ให้คอมพิวเตอร์ ป้าย ศาลาที่พักม้านั่งส้วม หรือสิ่งอื่นใดที่ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชน เกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้	35	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ปีนป่าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพงต้นไม้ หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ในที่สาธารณะ	36	ไม่เกิน 500 บาท	-	52
- ยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ	37	ไม่เกิน 500 บาท	-	52
- เล่นว้าว ฟุตบอล ตะกร้อ หรือกีฬาใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะที่มี ประกาศห้ามไว้	38	ไม่เกิน 500 บาท	-	52

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
- ติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต	39	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ที่อาคาร ในลักษณะที่สกปรกกรงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ	40	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	54
- ขับขี่รถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดินเลน ทราาย มูลฝอย หรือมีน้ำมันและวัตถุดังกล่าวได้ตกหล่น ปลิว ฟุ้งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนน	55	ไม่เกิน 3,000 บาท	-	55

ขั้นตอนในการดำเนินการเปรียบเทียบคดี การดำเนินการเปรียบเทียบคดีตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ได้มีการกำหนดขั้นตอนการเปรียบเทียบคดีไว้เป็นการเฉพาะ สถานที่ทำการเปรียบเทียบให้ใช้สำนักงานเทศบาลเว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะทำการเปรียบเทียบ ณ ที่ใดภายในเขตท้องที่ก็ได้โดยให้บันทึกเหตุจำเป็นเป็นไว้ในบันทึกการเปรียบเทียบ

หมายเหตุ: สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการประกาศให้บังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ให้เปรียบเทียบปรับที่ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลได้ (ปัจจุบันได้ประกาศบังคับใช้ในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ตเต็ม พื้นที่) ในการเปรียบเทียบให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้ง ตามชื่อ ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ชื่อบิดามารดา อาชีพ และที่อยู่ และรายละเอียดอื่นแล้วบันทึกไว้ตามแบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับภายในกำหนด 15 วัน ตามที่เปรียบเทียบปรับ ให้ออกใบเสร็จรับเงินโดยให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน และให้ถือว่าคดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าผู้ต้องหาไม่ยอมให้เปรียบเทียบปรับ หรือยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีกับผู้ต้องหาต่อไป

ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการเก็บกวาด ตกแต่งปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนดถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตามให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลดล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

2.10 พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับในท้องถิ่นได้ ในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา 51 ซึ่งระบุให้นายทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังต่อไปนี้

อำนาจในการเปรียบเทียบคดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกความผิดยกเว้น มาตรา 35 วรรคสอง (มาตรา 42) (ดูตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษจำคุก	ปรับตาม มาตรา
ขุดดินโดยมีความลึกจากระดับพื้นดินเกินสามเมตร หรือมีพื้นที่ปากบ่อดินเกิน 10,000 ตารางเมตร หรือมีความลึกหรือพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด โดยไม่มีใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น	17	ไม่เกิน 50,000 บาท	ไม่เกิน 1 ปี	35
ถมดินที่มีพื้นที่เกิน 2,000 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่เกินกว่าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด โดยไม่มีใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น	26	ไม่เกิน 50,000 บาท	ไม่เกิน 1 ปี	35
ขุดดินไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง	20	ไม่เกิน	-	36

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
		30,000 บาทและ ปรับเป็นรายวันอีก วันละไม่เกิน 1,000 บาทตลอดเวลาที่ยัง ไม่ปฏิบัติตาม		
ถมดินไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง	27	ไม่เกิน 30,000 บาทและ ปรับเป็นรายวันอีก วันละไม่เกิน 1,000 บาทตลอดเวลาที่ยัง ไม่ปฏิบัติตาม	-	36
ไม่จัดการป้องกันการพังทลายของ ดิน เมื่อ ขุดดินโดยมีความลึกจาก ระดับพื้นดิน ไม่เกิน 3 เมตร ใกล้เคียง แนวเขตที่ดินของผู้อื่น ในระยะ น้อยกว่าสองเท่าของความลึกของ บ่อดินที่จะขุดดิน	24	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	37
ไม่จัดให้มีการระบายน้ำเพียงพอ พอที่จะไม่ ก่อให้เกิดความเดือดร้อน แก่เจ้าของที่ดินที่อยู่ข้างเคียงหรือ บุคคลอื่นเมื่อทำการถมดิน โดยมี ความสูงของเนินดินเกินกว่าระดับ ที่ดินต่างเจ้าของที่อยู่ข้างเคียงและ มีพื้นที่ ของเนินดินไม่เกินสองพัน ตารางเมตร หรือ มีพื้นที่ตามที่เจ้า พนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด	26 วรรคหนึ่ง	ไม่เกิน 10,000 บาท	-	37
ขีดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่	30	ไม่เกิน 2,000 บาท	-	38

รายละเอียด	มาตรา	โทษปรับ	โทษ จำคุก	ปรับตาม มาตรา
ในการเข้าไป ตรวจสอบสถานที่ที่ มีการขุดดินหรือ ถมดินว่าได้ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติ ท้องถิ่น หรือประกาศที่ออกตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ใน ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง พระอาทิตย์ตกหรือในระหว่าง เวลาทำการ				
พบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุซากดึก ดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทาง เศรษฐกิจหรือทาง การศึกษาใน ด้านธรณีวิทยาแล้วไม่หยุดการขุด ดิน และรายงานให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นทราบภายใน 7 วันนับแต่ วันที่พบ	25	ไม่เกิน 5,000 บาท	ไม่เกิน 1 เดือน	39
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้หยุดการขุด ดินหรือ ถมดิน	29 วรรคสอง 31 วรรคหนึ่ง วรรคสอง	ไม่เกิน 50,000 บาท	ไม่เกิน 1 ปี	40
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้จัดการ ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการ ขุดดินหรือ ถมดิน	29 วรรคสอง 31 วรรคหนึ่ง วรรคสอง	ไม่เกิน 30,000 บาทและวัน ละไม่เกิน 500 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ ปฏิบัติตาม	-	41

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 112-114)

ขั้นตอนในการดำเนินการเปรียบเทียบคดี ในส่วนของการดำเนินการเปรียบเทียบคดีตามพระราชบัญญัติการขูดคินและถมดิน พ.ศ. 2543 นั้น ไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนการเปรียบเทียบคดีไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำเดินการตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในบทที่ 2 การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในเรื่องการเปรียบเทียบคดีได้ อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการขูดคินและถมดิน พ.ศ. 2543 นี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกคำสั่งให้แก้ไข หรือระงับการดำเนินการ ได้ดังนี้ กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับการร้องขอจากผู้ได้รับความเสียหายจากการขูดคินหรือถมดินเจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่ขูดคินและถมดินและรายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นหรือจากเกิดขึ้นจากการขูดคินหรือถมดินนั้น ให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้ขูดคิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขูดคินหรือถมดินหรือจัดการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขขูดคินหรือถมดินนั้น ได้ตามที่เห็นสมควร กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่มีการขูดคิน หรือการถมดินหากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าการขูดคินหรือการถมดินได้ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีคำสั่งให้ผู้ขูดคินผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขูดคินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขูดคินหรือการถมดินนั้นแล้วแต่กรณี และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้ กรณีมีเหตุฉุกเฉินพนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ขูดคิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขูดคินหรือการถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขูดคิน หรือการถมดินนั้นตามที่เห็นว่าจำเป็นได้ แล้วรายงานให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบทันที ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นชอบด้วยกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือภายใน 7 วันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติ ตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และให้ถือว่าคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นมาตั้งแต่ต้น ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่มีหนังสือสั่งภายในกำหนดเวลาให้คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นสุด โดยในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย (คู่มือกระทรวงกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2544)

การอุทธรณ์ ผู้ขูดคิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินผู้ใดไม่พอใจ คำสั่งหยุดการขูดคินหรือการถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขูดคินหรือถมดินนั้นของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง อย่างไรก็ตามในระหว่างการอุทธรณ์นี้ ผู้ขูดคินและถมดินยังต้องดำเนินการตามคำสั่ง

ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่หากผู้อุทธรณ์ประสงค์จะขอทูลเกล้าฯ ถวายคำร้องตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ยื่นคำขอทูลเกล้าฯ พร้อมอุทธรณ์ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการจะอนุญาตทูลเกล้าฯ โดยมีเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ หรือจะสั่งให้วางเงินหรือหลักทรัพย์ประกันความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ได้ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์และคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

กฎหมายจากการกระจายอำนาจการบังคับใช้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 15 ฉบับนี้ หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่นที่จะทำการปรับได้

2.11 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 ตราขึ้นมาสืบเนื่องจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว

กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมายในการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจในการให้บริการสาธารณะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งยังคงมีกฎหมายหลายฉบับที่ไม่มีกระจายอำนาจซึ่งอาจจะขัดกับหลักการปกครองของประเทศ ดังนั้นจึงได้บัญญัติกฎหมายฉบับนี้ขึ้นเพื่อกำหนดเป็นแผนที่ชัดเจน ระยะเวลา ในการกระจายอำนาจของกฎหมายฉบับต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีมาตรา 6 กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ประกอบด้วย

(1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน

(2) รัฐมนตรีว่าด้วยกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และอธิการบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(3) ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน ผู้บริหารเทศบาลสามคน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้าคน และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารเมืองพัทยาผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และด้านกฎหมาย ทั้งนี้ การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(5) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน

(6) รัฐมนตรีว่าด้วยกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าด้วยการกระทรวงการคลัง สาธารณสุข เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และอธิการบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(7) ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยผู้บริหารส่วนจังหวัดสองคน ผู้บริหารเทศบาลสามคน ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนตำบลห้าคน และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารเมืองพัทยาผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(8) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และด้านกฎหมาย ทั้งนี้ การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ระบบการบริการสาธารณะที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่นั้นมีบัญญัติไว้ในหมวดที่ 2 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลที่อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น และการรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ โดยมีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นคือ ข้อ (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและ

สนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ ข้อ (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จากการวิเคราะห์ห้บทบัญญัติกฎหมายที่แสดงให้เห็นถึงประเภทความผิดที่การวิจัยมุ่งจะให้ป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่นในการดำเนินการ ได้เพื่อบุให้เกิดความทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเพื่อบุเป็นการลดภาระหน้าที่ให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจด้วย ประเภทความเหล่านี้จึงสรุปได้ว่าเป็น ความผิดอาญาอุทโยช ความผิดอาญาขอมความได้ และความผิดตามกฎหมายจากการกระจายอำนาจทั้ง 15 ฉบับ

3. รูปแบบตำรวจท้องถิ่นต่างประเทศ

ตำรวจท้องถิ่นต่างประเทศมิใช่เป็นเรื่องใหม่แต่มีในหลายประเทศ เช่น อังกฤษ มีเทศบาลที่มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองรับผิดชอบต่อกิจการของท้องถิ่นทุกด้านโดยตรงรวมทั้งกิจการตำรวจเรียกว่าตำรวจโบโร (Borough Police) มีหัวหน้าตำรวจของเมืองหรือโบโร ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดโดยผ่านทางคณะกรรมการ และนายกเทศมนตรี (Mayor) เป็นสมาชิกคณะกรรมการตำรวจโดยตำแหน่ง และระบบตำรวจของอังกฤษมีการบริหารจัดการโดยได้รับอิทธิพลจาก เซอร์ โรเบิร์ต พิล (Sir Robert Peel) สำหรับ ฝรั่งเศสนั้น ตำรวจฝรั่งเศสมีระบบตามลักษณะการปกครอง คือในเขตเทศบาลที่มีขนาดใหญ่จะมีตำรวจของตนเองเป็นตำรวจเทศบาลหรือตำรวจท้องถิ่นชนบท มีตำรวจของท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการพลเรือน (Police Municipale) ขึ้นตรงต่อนายกเทศมนตรี (Maire) ในสหรัฐอเมริกา ตำรวจสหรัฐอเมริกาส่วนมากขึ้นตรงต่อหัวหน้าสูงสุดของการบริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี (Mayor) ปลัดเทศบาล (City Manager) หรือ ผู้ว่าราชการของรัฐ (Governor) ตามรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแต่ละประเภท และ ญี่ปุ่น ทุก ๆ เมือง อำเภอ และตำบลที่มีพลเมืองตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีกองตำรวจของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองของตนเองโดยท้องถิ่น ฯลฯ

รูปแบบตำรวจท้องถิ่นของต่างประเทศ พ.ศ.อ ประเสริฐ บุญนิรันดร์ และจรูญ ศรีสมบัติ. (2536,หน้า 16-1) มี 3 ระบบที่แสดงถึงความแตกต่างกัน ดังนี้

1) ระบบตำรวจท้องถิ่น (Local Police) เป็นระบบตำรวจที่เกิดจากการกระจายอำนาจการบริหารงานตำรวจไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น ระบบตำรวจนี้ มีในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปอื่นบางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้นซึ่งประเทศเหล่านี้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์ จึงมีการกระจายการปกครองไปสู่ท้องถิ่นมาก ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเอง จึงจัด

กิจการตำรวจของท้องถิ่นขึ้นมา เป็นตำรวจในรูปตำรวจประจำเมือง ตำรวจประจำรัฐ ตำรวจเทศบาล เป็นต้น

2) ระบบการตำรวจแห่งชาติ (National Police) เป็นระบบการตำรวจที่จัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งมีอำนาจบริหารการควบคุมดูแลกิจการตำรวจทั่วประเทศ การบริหารกิจการตำรวจจึงมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ (Unity of the Nation) และ มุ่งความเป็นเอกภาพของชาติเป็นสำคัญ

3) ระบบการตำรวจแบบผสม แยกเป็น ระบบตำรวจที่มีระบบตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติด้วย กับ ระบบตำรวจที่มีการดำเนินการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น

การได้ศึกษาเปรียบเทียบตำรวจท้องถิ่นของแต่ละประเทศที่มีรูปแบบแตกต่างกัน จึงมีความสำคัญที่จะศึกษาและวิจัยในเชิงเปรียบเทียบเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ที่จะได้คำตอบมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบ โครงสร้างตำรวจท้องถิ่นที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

3.1 ระบบตำรวจอังกฤษ

ระบบตำรวจของอังกฤษมาจากแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน มีความชัดเจนในสมัยพระเจ้าเฮนรี ที่ 1 (ค.ศ. 1087-1135) ได้นำเอาระบบการรับผิดชอบร่วมกันของชุมชนมาใช้โดยกำหนดให้แต่ละเมืองมีเจ้าหน้าที่เรียกว่า Constable มีหน้าที่ควบคุมดูแลและจัดการให้มีพลตระเวน การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม กิจการตำรวจของอังกฤษ เป็นภาระของชุมชนในการจัดการตนเอง ซึ่งเป็นการเลือกตั้งหรือการหมุนเวียนกันตามวาระระบบการป้องกันร่วมกัน ของ แองโกล-แซกซอน (Anglo-Saxon) ได้สร้างกฎเกณฑ์ ให้ทุกคนในสังคมรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยการ ใช้ระบบ “ตะโกนร้อง” (Hue and Cry) ทุกคนที่พบเห็นว่ามีกรกระทำผิดจะมีหน้าที่ตะโกนร้อง เสียงดังจะทำให้ผู้ร้ายกลัว นับว่าเป็นมาตรการที่ดีสามารถป้องกันและปราบปรามผู้ร้ายได้ และในสมัยของ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 1 ปี ค.ศ. 1285 ออกพระราชบัญญัติแห่งวินเชสเตอร์ ปรับปรุงระบบการรักษาความสงบในประเทศ ให้ทุก Hundred มีหน้าที่รับผิดชอบ การดูแลรักษาความสงบเอง โดยกำหนดให้ประชาชนอายุ 15-60 ปี สามารถมีอาวุธไว้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และให้นำเอาระบบ “ตะโกนร้อง” (Hue and Cry) ของชาวแซกซอนมาใช้ แต่ละ Hundred จะมี Constable สองคนคอยตรวจตราควบคุมดูแลการปฏิบัติ ตามระบบนี้ ต่อมา พระเจ้าชาร์ลที่ 2 (1660) ตั้งกองตำรวจพิเศษ (Special Constable) ไว้ช่วยเหลือ ตำรวจของชุมชน (Constable) (ระบบตำรวจนานาชาติ (World Police) พ.ศ.อ. ประเสริฐ บุญนิรันดร์ และร.ศ.อ.จรูญ ศรีสมบัติ (2536, หน้า 16, 17)

อังกฤษในยุคสมัยของ เฮนรี เฟลด์ดิง (ค.ศ. 1748) ใช้คำว่า “Police” หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบให้แก่ชุมชน โดย Police ขึ้นตรงต่อผู้พิพากษา สังกัดท้องถิ่น และในปี ค.ศ. 1829 อังกฤษ มีพระราชบัญญัติการตำรวจ ปี ค.ศ. 1839 (Police Act A.D.1839 of England) มีพระราชบัญญัติเทศบาลกำหนดให้ทุกเมืองมีหน่วยงานตำรวจเองไม่ขึ้นกับรัฐบาลกลางแต่มีคณะกรรมการตรวจสอบกิจการตำรวจ (Watch Committee) คอยควบคุมดูแลและตรวจสอบกิจการตำรวจของเมืองหรือชุมชนของตน ในปีเดียวกันนี้อังกฤษมีพระราชบัญญัติตำรวจชนบท ให้จัดตั้งหน่วยตำรวจประจำแขวง (County) สังกัดกระทรวงมหาดไทย อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้พิพากษาและเงินงบประมาณ จากเขต ปี ค.ศ. 1856 มีพระราชบัญญัติตำรวจแขวงกำหนดให้มีผู้ตรวจราชการตำรวจ (Crown Inspectors of Constabulary) คอยตรวจงานตำรวจแขวงจนถึงปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปในปัจจุบัน อังกฤษและเวลส์ มี ตำรวจ 4 ประเภท คือ

1) ตำรวจประจำแขวง (County Police) County เป็นหน่วยปกครองภูมิภาคเทียบได้กับจังหวัดของไทย County Police มีลักษณะบางประการ คล้ายกับตำรวจภูธร จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตำรวจในชนบท ค.ศ.1839 อยู่ภายใต้การบริหาร และรับผิดชอบของคณะกรรมการร่วมที่สภาของแขวงคัดเลือกมาครั้งหนึ่ง ฝ่ายตุลาการของท้องถิ่นคัดเลือกมาครั้งหนึ่ง ให้มีหน้าที่แต่งตั้งหัวหน้าตำรวจแขวง (Chief constable) แล้วจัดสรรงบประมาณให้ด้วย ส่วนการแต่งตั้งตำรวจและการรักษาระเบียบวินัยของตำรวจนั้น เป็นหน้าที่ของหัวหน้าตำรวจแขวง กองตำรวจประจำแขวงแบ่งงานออกเป็น กองกำกับการ ซึ่งบางแขวงก็มีหลายกองกำกับ บางแขวงก็มีน้อยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด พื้นที่และจำนวนประชากรในเขตรับผิดชอบ

หน่วยตำรวจแขวงที่ใหญ่ที่สุดของอังกฤษ คือ ตำรวจแห่งแลงคาสไชร์ (The Lancashire Constabulary) มีกำลังพลประมาณ 3,500 คน รับผิดชอบประชากร 2 ล้านคนเศษ แขวงแลงคาสไชร์ เป็นแขวงที่มีทั้งโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และป่าไม้ สภาพท้องที่มีทั้งเมืองชนบทและทุ่งนาป่าเขา จึงมีตำรวจเมืองและตำรวจโบโร (City Police and Borough Police) รวม 16 แห่ง เช่น ตำรวจเมืองลิเวอร์พูล และแมนเชสเตอร์ เป็นต้น

2) ตำรวจโบโร (Borough Police Forces) คำว่า Borough คือเขตปกครองท้องถิ่นของอังกฤษ อยู่ใน County เป็นชุมชนที่มีคนอยู่รวมกันแบบเมือง Borough เป็นเขตปกครองท้องถิ่น มีสภาท้องถิ่น ของตนเอง (เดิมเป็นชุมชนของอังกฤษ มีลักษณะเป็นป้อมค่าย (Fortified place) มีอิสระในการปกครองตนเอง ต่อมาอังกฤษใช้เป็นเขตการเลือกตั้ง และเป็นชุมชนที่รวมเอาหมู่บ้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยมีโบโรเป็นศูนย์กลางปกครองของหมู่บ้านเหล่านั้น) Borough ใดที่มีขนาดใหญ่มากก็จะเป็นเมือง (City) Borough Police Forces จัดตั้งตาม พระราชบัญญัติ กิจการเทศบาล ปี ค.ศ.1835 (Municipality Act of England A.D.1835) โดยมีสภาโบโร หรือเมือง (Borough or City

Council) แต่งตั้ง คณะกรรมการตำรวจ (Watch Committee) ทำหน้าที่จัดหากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เพียงพอต่อสภาพพื้นที่และความจำเป็น Watch Committee มีอำนาจกว้างขวางกว่า คณะกรรมการร่วมผู้รับผิดชอบตำรวจประจำแขวง Watch Committee มีอำนาจและหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติงานและการบริหารงานตำรวจของหัวหน้าตำรวจโบโร และมีอำนาจในการแต่งตั้ง เลื่อนขั้น และสภของโบโรเป็นผู้อนุมัติงบประมาณ

เทศบาลมีอิสระในการปกครองตนเองรับผิดชอบต่อกิจการของท้องถิ่นทุกด้าน โดยตรงรวมทั้งกิจการตำรวจโบโร หัวหน้าตำรวจของเมืองหรือโบโร ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดโดยผ่านทางคณะกรรมการ และนายกเทศมนตรี (Mayor) เป็นสมาชิกคณะกรรมการตำรวจโดยตำแหน่ง

3) ตำรวจนครบาลแห่งลอนดอน (London Metropolitan Police Force)

ตำรวจนครบาลแห่งลอนดอนของอังกฤษ ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1829 ตามพระราชบัญญัติตำรวจนครบาล รับผิดชอบพื้นที่ในรัศมีประมาณ 15 ไมล์ ประกอบด้วย County of London (ยกเว้น City of London) County of Middlesex และ โบโรอีก 3 แห่ง คือ Croydon, East Ham และ West Ham ตำรวจนครบาลแห่งลอนดอน อยู่ใต้ความรับผิดชอบและการบังคับบัญชาโดยตรงของกระทรวงมหาดไทย เริ่มตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1829 องค์กร ปกครองท้องถิ่นไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบเหมือนกับตำรวจประเภทอื่น ๆ ของอังกฤษ แต่รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยต้องตอบกระทู้หรือข้อซักถามจากรัฐสภา เกี่ยวกับกิจการตำรวจนครบาล ส่วนงานตำรวจท้องถิ่นอื่นหรือตำรวจภูธรนั้น รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยไม่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา เพราะมีสภาท้องถิ่นค้ำอยู่แล้ว

หัวหน้าตำรวจนครบาลอังกฤษมีตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (Commissioner of Police the Metropolis) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากกษัตริย์ของอังกฤษโดยการกราบทูลเสนอของ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย แต่ผู้บัญชาการตำรวจของอังกฤษมิใช่เป็นตำรวจ แต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง “Justice of the Peace” มีผู้ช่วยผู้บัญชาการ 5 คน และมี”ผู้บังคับการ” (Commander) อีกหลายตำแหน่งซึ่งทำหน้าที่เป็นรองผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจนครบาลอังกฤษแบ่งพื้นที่รับผิดชอบออกเป็น 4 เขต แต่ละเขตมีผู้บังคับการรับผิดชอบ แต่ละกองบังคับการเขตแบ่งเป็นกองหรือฝ่าย (Division) ซึ่งแต่ละกองมีหลายกองกำกับการ(ประมาณกองละ 3-4 กองบังคับการ) มีทั้งหัวหน้าผู้กำกับการ (Chief Superintendent) รับผิดชอบงานของแต่ละกองและแต่ละกองยังมีผู้กำกับการสืบสวนสอบสวน (Divisional Detective Superintendent) ประจำอยู่ด้วย

กองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือ นิวสก็อตแลนด์ยาร์ด แบ่งออกเป็นสำนักงาน 6 สำนักงาน คือ สำนักงานการบริหารและการปฏิบัติการ สำนักงานการจราจรและการขนส่ง สำนักงานการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม สำนักงานการจัดองค์การและการฝึกอบรม

สำนักงานเลขานุการ และสำนักงานกฎหมายเป็นสำนักงานของผู้ว่าคดี (Solicitor) ทำหน้าที่ฟ้องร้องคดีในเขตนครบาล

งานที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ตำรวจนครบาลหรือ สก็อตแลนด์ยาร์ด มากที่สุด คือ งานสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม มีนักสืบหรือตำรวจนอกเครื่องแบบประมาณ 1,700 คน และยังมีสายสืบแบ่งเป็นหน่วยอิสระประจำอยู่ทุกกอง (Division) ทำหน้าที่ทั้งในเขตนครบาลและแขวง (Count) ใกล้เคียงหรือร่วมมือกับฝ่ายสืบสวนของตำรวจท้องถิ่น ๆ และทำหน้าที่อารักขาบุคคลสำคัญจากต่างประเทศ ประสานงานกับฝ่ายข่าวกรองของทหาร และสนับสนุนงานด้านศุลกากรต่อต้านการจารกรรมและการก่อวินาศกรรม ตามคำสั่งของรัฐบาล ภารกิจทั้งหมดนี้เรียกว่า C.I.D. (Central Investigation Department) ซึ่งตำรวจท้องถิ่น ๆ ก็มีเช่นกัน

4) ตำรวจนครบาลลอนดอน (City of London Police) มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 1 ตารางไมล์ตรงที่เป็นนครลอนดอนเท่านั้น เดิมนครลอนดอนให้ประชาชนรักษาความสงบเองโดยผลัดเปลี่ยนกันจัดเวรยามออกตรวจตระเวนท้องถนนในเวลากลางคืน เรียกว่า Watch and Ward ต่อมาในปี ค.ศ. 1693 มี พระราชบัญญัติสภาสามัญ (Common Council Act, 1639) ของนครลอนดอนกำหนดให้จัดพลตระเวนออกตรวจตระเวนนครลอนดอนในยามกลางคืนและให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของนายกเทศมนตรี ปี ค.ศ. 1839 มี พระราชบัญญัติตำรวจนครลอนดอนออกมารับรองภารกิจของตำรวจนครลอนดอนโดยไม่เปลี่ยนรูปแบบเดิมเท่าใดนัก ปี ค.ศ. 1919 มี พระราชบัญญัติตำรวจนครลอนดอนอีกฉบับหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจควบคุมตรวจตรากิจการตำรวจนครลอนดอนได้แต่ก็ยังสังกัดสภา (ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี เทศมนตรี และสมาชิกสภา) เช่นเดิม แต่การบริหารงานตำรวจเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาการตำรวจนครลอนดอนโดยตรง สภาสภาของสภาไม่ได้มีอำนาจในการควบคุมระเบียบวินัยและการเลื่อนขั้นตำแหน่งและเงินเดือนของตำรวจนครลอนดอน ผู้บัญชาการได้รับการแต่งตั้งจากประธานสภาสามัญลอนดอนโดยพระเจ้าแผ่นดิน ทรงเห็นชอบตามเสนอ ระบบตำรวจแห่งนี้แห่งเดียวที่ให้ผู้บัญชาการตำรวจมีอำนาจบริหารงานทุกอย่าง

ระบบตำรวจของอังกฤษและเวลส์ทั้ง 4 ประเภทเป็น“หน่วยงานตำรวจ” (Police Authorities) ที่ขึ้นตรงต่อองค์กรแตกต่างกันกล่าวคือ ตำรวจแขวงขึ้นต่อคณะกรรมการร่วมที่สภาแขวงคัดเลือกมาครั้งหนึ่งฝ่ายตุลาการแขวงแต่งตั้งครั้งหนึ่ง ตำรวจโบโรอยู่ภายใต้การรับผิดชอบ Watch Committee โดยสภาเมือง (รูปแบบเทศบาล) ตำรวจนครบาลลอนดอนขึ้นกับรัฐมนตรีมหาดไทยโดยตรงแต่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของรัฐสภา ส่วนตำรวจนครลอนดอนขึ้นกับสภาของสภาสามัญนครลอนดอน หรือสภานายกเทศมนตรี

อย่างไรก็ตามระบบตำรวจอังกฤษมีการบริหารจัดการโดยได้รับอิทธิพลจาก เซอร์ โรเบิร์ต พีล (Sir Robert Peel) รัฐมนตรีมหาดไทย ที่มีความเห็นว่า การปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้นนั้น จะต้องปรับปรุง กิจการตำรวจให้มีประสิทธิภาพ มีองค์กรและการควบคุมปัญหาอาชญากรรม ลำดับชั้นมีตำรวจอาชีพที่ได้รับการฝึกฝน วิชาการตำรวจซึ่งได้กำหนดไว้ในปี ค.ศ.1829 และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจนปัจจุบัน 13 ประการ คือ

- (1) ตำรวจจะต้องมีความมั่นคง มีประสิทธิภาพ และจัดรูปหน่วยงานตามแบบสายบังคับบัญชาของทหาร
- (2) ตำรวจจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล
- (3) การที่ไม่มีอาชญากรรมนั้น ก็คือสิ่งที่พิสูจน์ประสิทธิภาพของตำรวจได้เป็นอย่างดี
- (4) การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นสิ่งที่จำเป็น
- (5) การเพิ่มกำลังของตำรวจตามกาลเวลา และยุคสมัยเป็นสิ่งจำเป็น
- (6) คุณสมบัติสำคัญที่ตำรวจจะขาดเสียมิได้ ก็คือ การควบคุมอารมณ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์ เพราะกรีธาที่เสียบสงบ และพิจารณาอย่างมีสติจะได้ผลดี กว่าการใช้กริยารุนแรงมาก
- (7) บุคลิกภาพลักษณะท่าทีและการแต่งกายที่เหมาะสม ความตาสว่างจะสร้างความเชื่อถือได้มาก
- (8) การฝึกอบรมบุคคลและการสงวนรักษาบุคคลที่มีคุณค่าไว้เป็นหัวใจสำคัญของประสิทธิภาพของตำรวจ
- (9) เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของประชาชนต้องกำหนดหมายเลขประจำไว้ให้แก่ตำรวจทุกคน
- (10) การรับตำรวจเข้าทำงานอยู่บนรากฐานการทดลองปฏิบัติราชการ
- (11) การบันทึกกิจการตำรวจเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการแจกจ่ายกำลังตำรวจ
- (12) การที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นของอังกฤษได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกิจการตำรวจโดยตรงนั้น นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตำรวจอังกฤษเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกว่าเป็นตำรวจของประชาชน เพราะตำรวจอังกฤษมิใช่ข้าราชการที่รัฐบาลส่วนกลางส่งมา การใช้อำนาจไปในทางที่ผิด การกดขี่ข่มเหงประชาชนและการทุจริตต่อหน้าที่จึงทำได้ยากมาก เพราะประชาชนจะควบคุมอย่างใกล้ชิด
- (13) ตำรวจอังกฤษมิได้เป็นตำรวจของกรมตำรวจจากรัฐบาลกลาง ไม่ได้เป็นข้าราชการที่มีเจ้านายหลายชั้นคอยควบคุม ไม่ได้เป็นตำรวจของกระทรวงมหาดไทย แต่เป็นตำรวจ

ในสังกัดของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง โดยกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดูแลและให้บริการแก่ตำรวจในท้องถิ่นเพียงบางประการเท่านั้น

3.2 ระบบตำรวจสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาประกอบด้วยมลรัฐ 50 มลรัฐ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ การปกครองได้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดย แต่ละท้องถิ่นไม่ว่าจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ต่างก็มีอำนาจในการจัดการเกี่ยวกับการปกครองตนเอง แต่ละมลรัฐ (State) มีรัฐธรรมนูญซึ่งมีบทบัญญัติแตกต่างกันตามความประสงค์ของประชาชนในมลรัฐนั้น ๆ และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน การรักษากฎหมายเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยมีตำรวจประจำมลรัฐ (State Police) แต่โดยเหตุที่การปกครองของแต่ละมลรัฐมีอิสระต่อกันและมีกฎหมายของตนเองบางครั้งจึงเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามมลรัฐซึ่งปัจจุบันก็สามารถแก้ไขได้ด้วยการร่วมมือระหว่างมลรัฐ และระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละระดับซึ่งมีหลายระดับ แต่ละมลรัฐแบ่งเขตปกครองเป็นเคาน์ตี (County) แต่ละเคาน์ตีที่มีพื้นที่ประมาณ 1,000 ตารางไมล์ มีสภาพบริหารส่วนมากจะเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ และมีหน้าที่สำคัญคือการรักษากฎหมาย โดยรับผิดชอบร่วมกับรัฐบาลประจำมลรัฐและหน้าที่บางอย่างก็ร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อยลงไปเช่น เทศบาล หรือทาวน์ชิป (Township) องค์กรปกครองท้องถิ่นที่สำคัญที่สุดคือ City เป็นหน่วยปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระมาก โดย City มีกฎบัตร (Charter) ของตนเองคล้ายรัฐธรรมนูญ กำหนดโครงสร้างการปกครองเมือง

City มีการปกครอง 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 นายกเทศมนตรี-สภา (Mayor-Council) เป็นการปกครองที่ย่อมาจากระบอบประธานาธิบดี-รัฐสภา ของประเทศสหรัฐ (Federal State) นายกเทศมนตรีและสภาได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง มีการแบ่งแยกอำนาจบริหารอำนาจนิติบัญญัติออกจากกัน

รูปแบบที่ 2 คณะกรรมาธิการ (Committee) เป็นการปกครองโดยใช้กรรมาธิการประมาณ 5-7 คน มีอำนาจร่วมกัน แบ่งการบริหารออกเป็นแผนกต่าง ๆ แบบนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะขาดผู้นำทำให้หน่วยงาน ขาดการประสานงานซึ่งกันและกัน

รูปแบบที่ 3 ผู้จัดการเมือง (City Manager) เป็นสภานิติบัญญัติมีอำนาจ แต่งตั้ง “คณะผู้บริหาร” (คล้ายการปกครองโดยรัฐสภาของอังกฤษ) “สภา” มีหน้าที่ ออกกฎหมาย พิจารณาอนุมัติงบประมาณ และ ควบคุมการทำงานของคณะผู้บริหาร และมีมติถอดถอนได้ คณะผู้บริหารที่สภานิติบัญญัติแต่งตั้งนี้ จะนำนโยบายต่าง ๆ เสนอต่อสภาเพื่อลงมติ วิธีการปกครองท้องถิ่นแบบนี้ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้แต่ เคาน์ตี บางแห่งก็เริ่มหันมาใช้การปกครองแบบนี้

ความมีอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่นทำให้รัฐบาลของแต่ละมลรัฐพยายามที่จะเข้าแทรกแซงการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น เช่นจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือในกิจการด้านการศึกษา สุข การศึกษาและสวัสดิการ การปกครองท้องถิ่นของสหรัฐสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถธำรงรักษาสีทธิในการปกครองตนเอง และการปกครองท้องถิ่นนี้เองที่ส่งผลให้ตำรวจสหรัฐอเมริกามีหลายหน่วยต่างก็เป็นอิสระเพราะขึ้นตรงต่อองค์กรการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประเทศสหรัฐมีหน่วยงานตำรวจประมาณ 40,000 แห่ง

การรวมตัวกันอยู่เป็นชุมชนของสหรัฐอเมริกา เป็นเขตชุมชนหนาแน่นที่มีความเจริญและเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการปกครองในเขตนั้นส่วนมากจะมีความเจริญแบบชุมชนในเมือง (Urban Area) และ โบ โร ในสหรัฐก็มีองค์กรการปกครองตนเอง (Local Body) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เทศบาล หรือ คณะกรรมการ ส่วนคำว่า Incorporated Town นั้น คือ เมืองเล็ก ๆ ในละแวกใกล้เคียงกัน รวมตัวกันเข้า และจัดตั้งองค์กรการปกครองท้องถิ่นขึ้นมา สหรัฐมี Village, Borough และ Incorporated Town อยู่ประมาณ 15,000 แห่งที่มีกิจการตำรวจของตนเอง คือมีตั้งแต่เป็นกรมตำรวจของเมืองสังกัดองค์กรส่วนท้องถิ่น มีกำลังพลมาก ไปจนถึงมีตำรวจ 2-3 คน หรือมาร์แชล และผู้ช่วย 2-3 คน ตอนแรกตำรวจหมู่บ้านเหล่านี้ได้รับการแต่งตั้ง ให้ทำหน้าที่เล็กน้อย เช่น ตรวจตราหมู่บ้านยามกลางคืนและควบคุมการจราจรในตอนกลางวัน ต่อมาทำหน้าที่ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม เหมือนเจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยอื่น ๆ ด้วย โดยที่ตำรวจหมู่บ้านเหล่านี้บางแห่งก็ได้รับเงินเดือนเต็มเป็นงานประจำและมีเครื่องแบบ บางแห่งก็เป็นงานล่วงเวลาเท่านั้น

ตำรวจสหรัฐอเมริกาส่วนมากขึ้นตรงต่อหัวหน้าสูงสุดของการบริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี (Mayor) ปลัดเทศบาล (City Manager) หรือ ผู้ว่าราชการของรัฐ (Governor) ตามรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแต่ละประเภท ต่างจากตำรวจอังกฤษ ขึ้นอยู่กับสภาหรือคณะกรรมการกิจการตำรวจของอังกฤษจึงไม่มีผู้ใดมีอำนาจมาก แต่เป็นการรับผิดชอบร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการ การสร้างอิทธิพลในกิจการตำรวจจึงทำได้ยาก เพราะได้สังกัดตัวบุคคล ที่คล้ายคลึงกันมากก็คือรัฐบาลกลางหรือกระทรวงมหาดไทยไม่มีอำนาจควบคุมและมีส่วนบริหารงานท้องถิ่นมากนัก แต่ตำรวจของอังกฤษมีลักษณะเป็นตำรวจแห่งชาติ (National Police) อยู่บ้าง โดยมีรัฐมนตรีมหาดไทยมีอำนาจตรวจสอบและควบคุมกิจการท้องถิ่นได้บ้างพอสมควร กิจการตำรวจอังกฤษมีประวัติสืบเนื่องมาเป็นเวลายาวนาน มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ โดยมีพระราชบัญญัติรองรับ

3.3 ระบบตำรวจเนเธอร์แลนด์

อัยการมีบทบาทสำคัญในกิจการตำรวจของเนเธอร์แลนด์ โดยที่การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของอัยการ รัฐบาลกลางแต่งตั้งผู้บังคับการตำรวจ (Commissioner of Police)

ไปประจำยังส่วนภูมิภาค และควบคุมกิจการตำรวจท้องถิ่น ผ่านทางพนักงานของกรมอัยการ (Public Prosecutor Department)

ในเมืองเล็ก ๆ ที่เทศบาลหรือในชนบทที่ไม่สามารถจัดกิจการตำรวจขึ้นมาเป็นหน่วยงานได้เองก็มี Constable เป็นตำรวจประจำหมู่บ้าน (ซึ่งมิใช่ตำรวจอาชีพ) แต่ทำหน้าที่ทางกิจการตำรวจ และอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วย Corps Marechaussee ซึ่งเป็นกองกำลังตำรวจกึ่งทหารตามแบบ Gendarmerie ของฝรั่งเศสซึ่งได้จัดตั้งหน่วยขึ้น ในปี ค.ศ. 1814 หลังจากได้อิสรภาพคืนจากฝรั่งเศสแล้วไม่ถึงปี หน่วยตำรวจกึ่งทหารของเนเธอร์แลนด์ในสมัยนั้น สังกัดกระทรวงการสงคราม

ปัจจุบันตำรวจของเนเธอร์แลนด์ มีทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ดังนี้

1) ตำรวจส่วนกลาง (State Police Corps) หรือตำรวจแห่งชาติมีชื่อเรียกว่า Rijkspolitie มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการตำรวจทั่วประเทศ (ยกเว้นในเขตเทศบาลใหญ่ ที่มีตำรวจเทศบาล) ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม ควบคุมการจราจรทั้งทางบกและทางน้ำ ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของเยาวชน ตำรวจส่วนกลาง แบ่งพื้นที่ออกเป็นเขต (Districts) สังกัด กระทรวงยุติธรรม และมีโรงเรียนการตำรวจ โรงเรียนการจราจรและโรงเรียนตำรวจสุนัขอยู่ในความรับผิดชอบ โดยมีอธิบดีกรมตำรวจ (Inspector – General) เป็นผู้บริหาร และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตำรวจส่วนกลาง มีผู้ช่วยอธิบดี มีรับผิดชอบงานเป็นเขตอีก 5 คน

2) ตำรวจเทศบาล (Municipal Police) ในเทศบาลขนาดใหญ่ทั่วประเทศซึ่งมีอยู่ประมาณ 130 แห่ง มีหน่วยตำรวจของตนเอง ซึ่งหมายความว่ารัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจการบริหารและการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ในพื้นที่ซึ่งประชากรหนาแน่นและสามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดระบบต่าง ๆ ของตำรวจเทศบาลทั่วประเทศขึ้น และเป็นผู้กำหนดว่าเทศบาลหนึ่งควรจะมีกำลังพลตำรวจจำนวนเท่าใด การแต่งตั้งหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาตำรวจเทศบาลนั้น เป็นการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ ส่วนตำแหน่งรองลงมาให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

เนื่องจากนายกเทศมนตรีมีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตเทศบาลดังนั้นจึงมีอำนาจในการบังคับบัญชาตำรวจทุกหน่วยที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล รวมทั้งตำรวจส่วนกลางด้วย ในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจเทศบาลสามารถร้องขอตำรวจส่วนกลางให้เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่และหากมีเหตุฉุกเฉินอาจขอกำลังจากหน่วยตำรวจเทศบาลข้างเคียงหรือกำลังทหารมาสนับสนุนได้

รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมใช้อำนาจในการควบคุมการสืบสวนสอบสวนผ่านอธิบดีกรมอัยการ ซึ่งมีอำนาจสั่งการตำรวจทั้งส่วนกลางและตำรวจเทศบาลด้วย หน่วยตำรวจของเทศบาลขนาดใหญ่จะมีแผนกสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม แผนกทะเบียนคนต่างด้าว แผนกการข่าว

แผนควบคุมเยาวชน แผนกจราจร และตำรวจควบคุมศีลธรรม (Morals Police) และในกระทรวงยุติธรรมนั้นมีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ชำนาญด้านต่าง ๆ เช่น การถ่ายภาพ การตรวจสอบเอกสารคดี แปลกปลอม ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ โดยมีห้องทดลองเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานอยู่ในกระทรวงยุติธรรมด้วย

3.4 ระบบตำรวจญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นหลังจากการแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐอเมริกา (โดยนายพลแมคอาเธอร์) มีบทบาทสำคัญในด้านกฎหมายนับตั้งแต่การจัดทำรัฐธรรมนูญของประเทศ และการตราพระราชบัญญัติตำรวจในปี ค.ศ. 1947 (Police Act, 1947) และได้ยึดแบบการกระจายอำนาจเช่นเดียวกับของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

- 1) เพื่อกระจายอำนาจการบริหาร
- 2) เพื่อลดหรือกำจัดอำนาจของตำรวจให้น้อยลง เพราะตำรวจแบบเดิมมีอำนาจกว้างขวางมากเกินไป

ระบบการตำรวจที่เปลี่ยนแปลงใหม่ มีสาระสำคัญ ดังนี้

- 1) อำนาจหน้าที่ของตำรวจถูกจำกัดให้เกี่ยวข้องเฉพาะภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมและการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 2) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยของประชาชน (Public Safety Commission) ทั้งระดับแห่งชาติ และระดับจังหวัด เป็นกลไกการบริหารตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย มีหน้าที่บริหารกิจการตำรวจของญี่ปุ่น
- 3) ทุก ๆ เมือง อำเภอ และตำบลที่มีพลเมืองตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีกองตำรวจของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองของตนเองโดยท้องถิ่น

นครหรือเมืองใดที่มีเทศบาลก็จะจัดตั้งกองตำรวจของตนเองขึ้น เขตพื้นที่นอกเทศบาลที่เป็นตำบลและหมู่บ้านที่มีพลเมืองตั้งแต่ 5,000 คน ก็จัดตั้งเป็นกองตำรวจชุมชนต่างหาก เรียกว่า ตำรวจภูธร (Rural Police) รัฐบาลจัดตั้งสำนักงานตำรวจชนบทแห่งชาติ (National Rural Police) โดยนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการ 5 นาย เป็นผู้รับผิดชอบตำรวจชนบททั่วประเทศ เพื่อการควบคุมดูแลกิจการตำรวจในชนบทและในการสนับสนุนด้านทะเบียนอาชญากรรม การสื่อสารและเพื่อการศึกษาอบรม พร้อมกับประสานงานกับหน่วยตำรวจของเทศบาลต่าง ๆ แต่ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาตำรวจของเทศบาล คณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยของประชาชนระดับจังหวัดมีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการตำรวจในเขตพื้นที่ของตน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1954 ระบบตำรวจของญี่ปุ่นก็ได้ปรับเปลี่ยนใหม่ โดยยังยึดแนวประชาธิปไตยของนายพล แมคอาเธอร์ โดยมีกฎหมายตำรวจใหม่ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) รักษาระบบคณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยของประชาชนตามกฎหมายเก่าไว้
อย่างเดิม เพื่อเป็นหลักประกันและบริหารงานตามระบบประชาธิปไตยและเพื่อให้ตำรวจทั่ว
ประเทศมีความเป็นกลางทางการเมือง

2) กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจให้ชัดเจนมากกว่าเดิม พร้อมกับยกฐานะประธาน
คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ (Chairman of the National Public Safety
Commission) ขึ้นเทียบเท่ารัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อให้การรักษาระหว่างรัฐบาลกลางและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวประชาธิปไตย (คือท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง) มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ยกเลิกหน่วยตำรวจชนบทและตำรวจเทศบาลเดิม แล้วรวมกันเป็นหน่วยเดียว
เรียกว่า ตำรวจประจำจังหวัด (Prefectural Police) หรือ โตโก ฟุ เคน เกอิซัตสึ (Toko Fu Ken
Keisutsu) ในภาษาญี่ปุ่น

กฎหมายตำรวจฉบับนี้ทำให้กิจการตำรวจของญี่ปุ่นรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ยังคง
รูปแบบการปกครองตามแบบประชาธิปไตยไว้โดยในท้องถิ่นมีอิสระในการดำเนินการของตนเอง
แต่ให้รัฐบาลกลางมีส่วนรับผิดชอบด้วย

การจัดองค์กรของตำรวจญี่ปุ่น

1) องค์กรตำรวจในระดับชาติ

กิจการตำรวจดำเนินการโดยองค์กรตำรวจของแต่ละจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับแนว
การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น และระบบการตำรวจก็ยังคงมีลักษณะเป็นระบบตำรวจ
แห่งชาติอยู่ คือมิได้เป็นระบบตำรวจท้องถิ่น เพราะรัฐบาลยังมีอำนาจปกครองบังคับบัญชาตำรวจ
ทั่วประเทศในเขตจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐบาลจัดตั้งกรมตำรวจแห่งชาติ (National
Police Agency) เรียกว่า เกอิซัตสึ โช (Keisutsu Cho) รับผิดชอบกิจการตำรวจทั่วประเทศ มีอธิบดี
กรมตำรวจ เป็นผู้รับผิดชอบโดยความยินยอมจากรัฐสภา (Diet) ทั้งสภาสูงและสภาล่างเสียก่อน
และกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้ง (มี 5 คน) ดังนี้

(1) ภายในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา ไม่เคยรับราชการตำรวจหรืออัยการ (ก่อนหน้านั้น
อาจเป็นได้)

(2) เพื่อความเป็นกลางทางการเมือง จำนวนสมาชิกที่มีเสียงข้างมาก (คือ 3 นาย)
จะมาจากพรรคการเมืองพรรคเดียวกันไม่ได้ (ทั้งนี้หมายความว่า พรรคการเมืองที่ได้เป็นรัฐบาล จะ
ส่งสมาชิกพรรคมาร่วมเป็นคณะกรรมการนี้เกิน 2 คนไม่ได้)

คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติมีหน้าที่รับผิดชอบการ
ปฏิบัติงานของกรมตำรวจหรือเรียกว่าเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของกรมตำรวจในนาม

รัฐบาลไม่ได้เป็นคนของรัฐ ตามวิถีทางพรรคการเมือง แต่มาจากบุคคลที่รัฐสภาพิจารณาเลือกสรร มา หลักการนี้เป็นการบริหารงานตำรวจทั่วประเทศ จึงมีลักษณะบุคคลที่ตัวแทนของประชาชน เลือกรับผิดชอบ ขณะเดียวกันอธิบดีกรมตำรวจก็อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการรักษา ความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ

คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของประชาชนแห่งชาติขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มี หน้าที่รับผิดชอบกิจการตำรวจทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนและความ รับผิดชอบทางด้านการศึกษาอบรม การสื่อสาร การทะเบียนอาชญากรรม สถิติอาชญากรรมและ การร่วมมือประสานงานของตำรวจแต่ละหน่วย คณะกรรมการ จำนวน 5 นาย แต่งตั้งจาก คณะรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรี และเพื่อประกันความเป็นกลางทางการเมือง ประธาน คณะกรรมการไม่มีสิทธิลงมติ เพราะมาจากนักการเมืองทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมเท่านั้น

คณะกรรมการอีก 5 นายแต่งตั้งโดย นายกรัฐมนตรีโดยความยินยอมจากสภา เป็นผล ให้อธิบดีกรมตำรวจมีความเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมืองมากขึ้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (National police Agency) ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการรักษา ความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ มี อธิบดี และรองอธิบดี 1 นาย ทำหน้าที่บังคับบัญชาตำรวจ ทั่ว ประเทศในนามของรัฐบาล ตามความมุ่งหมายที่จะให้รัฐบาลสามารถควบคุมตำรวจของจังหวัด (Prefectural Police) และเป็นหลักประกันให้ตำรวจแต่ละจังหวัด ร่วมมือประสานงานกันอย่าง ใกล้ชิด คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนอธิบดีกรม ตำรวจแต่ต้องได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี

ส่วนราชการภายในกรมตำรวจ มีโครงสร้างประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการ สำนักงานบริหาร สำนักงานสอบสวนกลาง สำนักงานการจราจร สำนักงานรักษาความมั่นคง สำนักงานสื่อสาร และหน่วยรักษาความปลอดภัย (สังกัดสำนักงานสอบสวนกลาง) นอกจากนี้ หน่วยงานภายในกรมตำรวจแล้ว ยังมีหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ คือ โรงเรียนการตำรวจ แห่งชาติ สภาสถาบันวิจัยวิทยาการตำรวจแห่งชาติ และกองบังคับการตำรวจรักษาพระราชวัง

หน่วยงานกรมตำรวจในส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น 2 เขต และมีกองการสื่อสารอีก 2 กอง (ตั้งอยู่ที่กรุงโตเกียว และ ฮอกไกโด) กองบัญชาตำรวจเขตนี้ไม่ได้รับผิดชอบงานตำรวจนครบาล (ตำรวจกรุงโตเกียว) และไม่ได้รับผิดชอบตำรวจใน ฮอกไกโด

ตำรวจนครบาลและตำรวจจังหวัด

กิจการตำรวจท้องถิ่นขึ้นต่อหน่วยปกครองของนคร โตเกียวและจังหวัด ทั้งนี้หมายความว่าทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมา เป็นผู้รับผิดชอบการจัดตั้งกองกำลังตำรวจ ของตนขึ้นมาปฏิบัติงานในเขตรับผิดชอบ คงรูปแบบประชาธิปไตยที่ได้มาจากสหรัฐอเมริกา

ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ร่วมรับผิดชอบกิจการตำรวจทั่วประเทศ ผ่านคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติและกรมตำรวจ โดยกรมตำรวจมีกองบังคับบัญชาการเขตหรือภาค 7 แห่ง เป็นหน่วยควบคุมดูแล บังคับบัญชาและสนับสนุนในกิจการตำรวจทั่วประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ทั้งตำรวจนครบาลโตเกียวและตำรวจทุกจังหวัดมีคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนระดับจังหวัดรับผิดชอบกิจการตำรวจในจังหวัดของตน ในจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น นครโตเกียว โอซากา นาโกยา โตเกียว โยโกฮามา โกเบ ซัปโปโร คาวาซากิ และฟูกูโอกะ คณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยประชาชน จะมีกรรมการ 5 นาย จังหวัดอื่น ๆ มีกรรมการ 3 นาย ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการคณะกรรมการระดับจังหวัด ต้องมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ การบริหารงานตำรวจแต่ละจังหวัด รวมทั้งตำรวจนครบาล อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนของจังหวัด

กองบังคับการตำรวจนครบาลและกองบังคับการตำรวจจังหวัด แต่ละจังหวัดมีกองบังคับการตำรวจ เป็นหน่วยปฏิบัติการกิจการตำรวจตามคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของจังหวัดแต่ละกองบังคับการมีหัวหน้าตำรวจรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) ตำรวจนครบาล มีหัวหน้าตำรวจตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจ เรียกว่า หัวหน้าผู้กำกับการตำรวจ (Super Intendent General) การแต่งตั้งหรือปลดผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตำรวจนครบาลจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนของนครโตเกียวและคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ และความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี
- 2) ตำรวจจังหวัด มีหัวหน้าเรียกว่าผู้อำนวยการตำรวจ (Director) การแต่งตั้งหรือปลดผู้อำนวยการตำรวจจังหวัดเป็นอำนาจของคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนจังหวัด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารกิจการตำรวจในจังหวัดร่วมกับคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนจังหวัด แต่อำนาจในการให้โทษตำรวจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการหน่วยปฏิบัติงานทุก ๆ จังหวัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตหรืออำเภอ (District) สำหรับแบ่งพื้นที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่แต่ละอำเภอมีหน่วยปฏิบัติงานตำรวจที่ติดต่อกับประชาชนโดยตรง คือ สถานีตำรวจ ตู้ยาม สำหรับเขตชุมชน ที่พักสายตรวจในเขตชนบท และกองรักษาการณ์ (เฉพาะบางแห่ง) เพื่อรักษาความสงบและงานเกี่ยวกับความมั่นคง

ในปี ค.ศ. 1975 ทั่วประเทศญี่ปุ่น มีสถานีตำรวจ 1,209 แห่ง ตู้ยาม 5,780 แห่ง ที่พักสายตรวจ 10,154 แห่ง

3.5 ระบบตำรวจฝรั่งเศส (สำนักข่าวอิศรา, 2562, ออนไลน์) ฝรั่งเศสแบ่งกิจการตำรวจออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ตำรวจแห่งชาติที่เป็นข้าราชการพลเรือน (Police Nationale) สังกัดโดยตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน

2) ตำรวจของท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการพลเรือน (Police Municipale) ขึ้นตรงต่อนายกเทศมนตรี (Maire) ในแต่ละท้องถิ่น และ

3) ตำรวจแห่งชาติที่มีสถานะทางทหาร (Gendarmerie Nationale) สังกัดโดยตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งประเภทตำรวจตามลักษณะของการใช้อำนาจ ได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1) การใช้อำนาจตำรวจตามกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Police Judiciaire) ซึ่งมีลักษณะของการใช้อำนาจเพื่อการแก้ไขหรือปราบปราม (répressive) อำนาจตามกฎหมายนี้ได้มอบให้แก่ตำรวจระดับชาติทั้งสถานะพลเรือนและกลาโหม แต่กฎหมายก็ไม่ตัดสิทธิตำรวจท้องถิ่นในการดำเนินกิจการทางอาญา โดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 21-2 กำหนดให้ตำรวจท้องถิ่นมีหน้าที่ในการเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานทางอาญา และเป็นการยกเว้นอำนาจตำรวจท้องถิ่นที่ถูกโอนไปไว้กับผู้บังคับบัญชาของตำรวจแห่งชาติที่รับผิดชอบคดีนั้นเป็นการชั่วคราว โดยหลักแล้วการใช้อำนาจตำรวจตามกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นจะมีลักษณะที่เหมือนกับตำรวจของประเทศไทยทั้งรูปแบบและเนื้อหา

2) การใช้อำนาจตำรวจทางปกครอง (Police Administrative) เป็นการใช้อำนาจเพื่อการป้องกัน (préventif) มีลักษณะตรงข้ามกับอำนาจตำรวจตามกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปกครองและข้อบัญญัติอื่น ๆ ที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้แทนของรัฐในระดับ Département และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การใช้อำนาจตำรวจทางปกครองเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงสาธารณะและสุขอนามัยสาธารณะ ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่ผู้ใช้อำนาจทางปกครองจะต้องเป็นตำรวจเสมอไป ผู้แทนของรัฐในระดับ Département สามารถใช้อำนาจตำรวจทางปกครองผ่านการออกกฎ หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย และหากปรากฏว่ามีการละเมิดข้อกำหนดที่ได้กำหนด ก็จะเป็นอำนาจของตำรวจที่ใช้อำนาจตามกฎหมายอาญาที่จะรับช่วงในการดำเนินคดีต่อไป โดยทั่วไปนายกเทศมนตรี (maire) เป็นผู้ใช้อำนาจตำรวจทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา L.2212-2 เป็นอำนาจตำรวจของนายกเทศมนตรี

ตำรวจฝรั่งเศสมีระบบตามลักษณะการปกครอง คือในเขตเทศบาลที่มีขนาดใหญ่จะมีตำรวจของตนเองเป็นตำรวจเทศบาลหรือตำรวจท้องถิ่นชนบท เขตพื้นที่ชุมชนหรือเมืองที่มีประชากรต่ำกว่า 1,000 คน จะไม่มีตำรวจท้องถิ่นแต่อยู่ใต้เขตอำนาจของ Gendarmerie โดยแต่ละ Canton (เขตปกครองคล้าย ๆ ตำบลหรืออำเภอ แต่ละ Canton มีหลาย Commune) จะมี Gendarmerie ประจำอยู่ 7 หมู่ ๆ ละประมาณ 5-14 คนตามขนาดของพื้นที่ Canton ประมาณ 25 แห่งรวมกันเป็นเขตปกครองเรียกว่า Department (จังหวัดหรือมณฑล) สายการบังคับบัญชาของ Gendarmerie ในแต่ละมณฑลเป็นแบบทหารคือ หลาย ๆ หมู่ของ Canton รวมกันเป็นกองร้อย (Company) หลาย ๆ กองร้อยในแต่ละ Department เป็นที่ศูนย์จะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนคดีอาชญากรรมและการควบคุมจราจรประจำ บางแห่งอาจทำหน้าที่ Police Judiciaire (C.I.D.) ด้วย โดยทั่วไป Gendarmerie จะรับผิดชอบคดีที่มีลักษณะ เป็นเรื่องของท้องถิ่นเท่านั้น นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นสารวัตรทหาร (Military Police)

การจัดการรูปแบบองค์กรและการบริหารของตำรวจท้องถิ่นของฝรั่งเศส ดำเนินงานโดยกองบัญชาการใหญ่ในกรุงปารีส มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการฝึกอบรมตำรวจ (Gendarmerie de la paix) และมีกำลังพลสำรองไว้สำหรับส่งไปช่วยเหลือตำรวจท้องถิ่นกรณีมีเหตุจำเป็น ปกติหน่วยสนับสนุนนี้จะมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะทางรถไฟ และให้ความช่วยเหลือประชาชนยามประสบภัยพิบัติ โดยมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตำรวจท้องถิ่นทั่วประเทศเรียกว่า ผู้อำนวยการรักษาความปลอดภัยของประชาชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย

ตำรวจท้องถิ่นในแต่ละเมือง จะทำการสืบสวนแต่ละคดีเฉพาะคดีที่มีโทษสถานเบา ส่วนคดีอุกฉกรรจ์หรือคดีที่ต้องใช้เทคนิคหรือความชำนาญพิเศษ ตำรวจของแต่ละเมืองจะทำการสืบสวนเพียงเบื้องต้นแล้วจะแจ้งมายังศูนย์การสืบสวนภาคให้ร่วมปฏิบัติงาน การดำเนินการสืบสวนสอบสวนจึงเริ่มจากพนักงานสอบสวนของแต่ละเมือง (แต่ละเทศบาลที่มีตำรวจท้องถิ่น) ควบคุมโดยกองการสืบสวนสอบสวนประจำภาคของตำรวจท้องถิ่น ซึ่งอยู่ใต้การบัญชาการของฝ่ายสืบสวนในกองบัญชาการใหญ่ที่กรุงปารีส และรับผิดชอบหรือทำหน้าที่เป็น “สำนักงานแห่งชาติ” ซึ่งหน่วย INTERPOL ของฝรั่งเศสสังกัดตำรวจ Surete National ปฏิบัติหน้าที่แต่ละด้านของตำรวจ และเน้นการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม

การจัดรูปแบบและโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น

เพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงของท้องถิ่นและสุขอนามัยสาธารณะของท้องถิ่นได้รับการปกป้อง กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีสามารถจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นได้ ยกเว้นในพื้นที่ห่างไกลที่ไม่สามารถจัดตั้งตำรวจของท้องถิ่นได้ กฎหมายให้นายกเทศมนตรีสามารถตั้ง ผู้พิทักษ์ชนบท (Garde Champêtre) เพื่อทำหน้าที่แทน

ตำรวจของท้องถิ่นได้ แต่การจัดตั้งผู้พิทักษ์ชนบทนี้มีข้อแม้คือต้องใช้อำนาจร่วมกับตำรวจแห่งชาติ ที่มีสถานะทางทหาร และมาตรา L.2212-5 หมายความว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้ ตำรวจท้องถิ่นมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อย การดูแลเพื่อให้มีการปฏิบัติตามข้อบัญญัติ ท้องถิ่น การดูแลความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายการจราจร การดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายผัง เมือง

โครงสร้างองค์กรของตำรวจท้องถิ่นสามารถแบ่งลำดับชั้นของตำรวจท้องถิ่น ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ตำรวจท้องถิ่นประเภท C หรือชั้นประทวน มีคุณสมบัติทั่วไป คือ มีอายุ 18 ปี เป็น คนในกำกับของรัฐบาลฝรั่งเศส และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปหรือรัฐที่มีความตกลงกันระดับ พหุภาคี และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (bac) หรือเทียบเท่า โดยที่ตำรวจท้องถิ่น ประเภท C สามารถสอบเลื่อนระดับไปสู่ชั้นสัญญาบัตรได้หากมีคุณสมบัติตามที่กำหนด

2) ตำรวจท้องถิ่นประเภท B หรือชั้นสัญญาบัตรมีคุณสมบัติไม่ต่างจากตำรวจท้องถิ่น ประเภท C

3) ตำรวจท้องถิ่นประเภท A หรือผู้บัญชาการตำรวจท้องถิ่น (Directeur de Police Municipale) มีคุณสมบัติ คือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาชั้น 2 ที่ได้รับการ รับรอง

นายกเทศมนตรีอำนาจเด็ดขาดที่จะรับสมัครแต่งตั้งหรือปลดตำรวจท้องถิ่นออกจาก หน้าที่

3.6 ระบบตำรวจอิตาลี

อิตาลีมีระบบตำรวจ 2 ระบบคือ ตำรวจแห่งชาติ (Police Nationale) และตำรวจของ เทศบาล (Police Municipale) หรือ ตำรวจท้องถิ่นเรียกว่า ตำรวจเทศกิจ (Vigili Urbani) ซึ่งเป็น ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาเทศบัญญัติและดูแลกิจการของเทศบาล ขึ้นตรงกับนายกเทศมนตรีของ เมืองใหญ่ ๆ เช่น โรม มิลาน เวนิส เป็นต้น ภารกิจของตำรวจเทศกิจมีขอบเขตจำกัดเฉพาะในกิจการ 5 ประเภท ได้แก่

- 1) การดูแลตลาดและร้านค้า
- 2) การควบคุมทะเบียน การเกิด การตาย
- 3) การทะเบียนและควบคุมรถแท็กซี่ สวนสาธารณะ กฎหมายควบคุมสิ่งก่อสร้าง โรง ฆ่าสัตว์ สุสาน
- 4) รักษากฎหมายเกี่ยวกับสาธารณสุข
- 5) ควบคุมการจราจรในเขตเทศบาล

ตำรวจเทศกิจจึงเป็นตำรวจท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เพียงการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเฉพาะในกรณีความผิดซึ่งหน้า (Caught in the act) เมื่อจับกุมผู้กระทำความผิดอาชญากรรมได้แล้วก็จะนำตัวผู้กระทำความผิดไปมอบกับตำรวจส่วนกลาง (State police (Polizia di Stato : P.S.)) ทำการสอบสวนต่อไป การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเทศกิจนี้เองจึงเคยมีแนวคิดที่จะให้รวมตัวกันกับตำรวจส่วนกลาง และในปี ค.ศ. 1879 กระทรวงมหาดไทยก็ดำเนินการรวม 2 หน่วยงานตำรวจเข้าด้วยกันแต่ต่อมาก็แยกตัวจากกัน โดยตำรวจเทศกิจได้แยกตัวมาสังกัดเทศบาลอย่างเดิม

3.7 ระบบตำรวจเยอรมนี

ภายหลังการแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1949 สภาสัมพันธมิตรอนุมัติให้ จัดตั้งประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี และได้มีคำสั่งการจัดองค์กรตำรวจใหม่ โดยประกาศนโยบายว่าตำรวจในแต่ละท้องถิ่นจะต้องไม่จัดขึ้นในรูปแบบของทหารและจะไม่รวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง กำหนดภารกิจและความรับผิดชอบของตำรวจโดยมุ่งให้เป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและนำตัวผู้กระทำความผิดไปสู่การพิจารณาของศาล ให้เทศบาลแต่ละแห่งที่สามารถดำเนินการกิจการของท้องถิ่นและจัดกิจการตำรวจของท้องถิ่นขึ้นมาเอง แต่ให้จัดในรูปแบบการกระจายอำนาจ ห้ามการรวบรวมกำลังพลตำรวจท้องถิ่นเข้าด้วยกัน (เพราะเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อรัฐบาลประชาธิปไตยที่ตั้งขึ้นใหม่ และจะเป็นภัยต่อทหารสัมพันธมิตร) ห้ามตำรวจยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองนอกเหนือไปจากสิทธิในการลงคะแนนเสียง

สัมพันธมิตรได้ถอนตัวออกจากการควบคุมตำรวจในแคว้นต่าง ๆ ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในปี ค.ศ. 1950 ในปี ค.ศ. 1951 รัฐบาลเยอรมนีได้จัดตั้งตำรวจตระเวนชายแดนขึ้น มีหน้าที่ตรวจตราเส้นแบ่งเขตประเทศเยอรมนีทั้งสอง กิจการตำรวจทั่วประเทศเป็นอำนาจของแต่ละรัฐ (Lander or State) ที่จะจัดกิจการตำรวจภายในรัฐเอง เนื่องจากเป็นประเทศสหพันธ์รัฐ

ตำรวจในแต่ละรัฐ ส่วนมากมีรูปแบบคล้ายคลึงกัน รัฐบาลกลางมีอำนาจตรวจสอบกิจการตำรวจในแต่ละรัฐหรือแคว้นได้ แต่ไม่มีอำนาจในการบริหารงานและควบคุมกิจการตำรวจ แต่ละแคว้นมีอิสระในการดำเนินการกิจการตำรวจเอง และมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในแคว้นของตนเท่านั้น รัฐบาลไม่ต้องออกเงินอุดหนุน

ตำรวจแต่ละแคว้นมี 5 ประเภท คือ

1) ตำรวจรัฐ (State Police) มีทุกแคว้นมีหน้าที่รับผิดชอบการรักษาความสงบเรียบร้อย ควบคุมการจราจร และป้องกันอาชญากรรม ในบางแคว้นที่มีตำรวจเทศบาล ตำรวจประจำรัฐจะปฏิบัติหน้าที่เฉพาะนอกเขตเทศบาลเท่านั้น

2) ตำรวจเทศบาล (Communal Police) มีเฉพาะแคว้นเบอร์เมนและเฮสส์เท่านั้น รับผิดชอบงานตำรวจเฉพาะในเขตคอมมูนหรือเขตชุมชนใหญ่ ปฏิบัติหน้าที่คล้ายคลึงกับตำรวจรัฐ

3) ตำรวจสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม (Criminal Police) ทำหน้าที่ด้านการสืบสวนสอบสวนเหมือน (The Criminal Investigation Department :C.I.D.) ของอังกฤษ

4) ตำรวจบรรเทาสาธารณภัย (Emergency Police) มีทุกรัฐเป็นตำรวจหน่วยพิเศษที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือประชาชนในยามที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม หิมะถล่ม แผ่นดินไหว เพลิงไหม้และการปราบจลาจล เป็นต้น ตำรวจหน่วยนี้มีเครื่องมือและอาวุธที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังรับผิดชอบด้านการฝึกอบรมตำรวจที่เข้ามาใหม่ด้วย

5) ตำรวจน้ำ (Water Police) มีทุกรัฐปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุมการจราจรทางน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง ปากอ่าวและชายฝั่งทะเลป้องกันภัยที่เกิดขึ้นแก่เรือ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางน้ำ ควบคุมการเดินทางเรือและออกไปอนุญาตเอกสารต่าง ๆ แก่เรือ

รัฐบาลกลางมีตำรวจในความรับผิดชอบ 3 ประเภท คือ

1) ตำรวจตระเวนชายแดน (Frontier Police) สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ตระเวนและป้องกันชายแดนระหว่างประเทศ จัดองค์กรในรูปแบบทหารแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขตใต้มีศูนย์บัญชาการที่มุกิด เขตภาคกลางที่คาสเซิล เขตเหนือที่แฮนโนเวอร์ และเขตชายฝั่งทะเลที่สิด ตำรวจชายแดนจัดหน่วยเป็นหมวด กองร้อยและกองพันแบบทหารที่ติดอาวุธทันสมัย มีหน้าที่ตรวจสอบหนังสือเดินทางเข้าประเทศและปราบปรามการลักลอบเข้าประเทศด้วย

2) ตำรวจรถไฟ (Railway Police) สังกัดกระทรวงการขนส่ง มีหน้าที่ป้องกันเส้นทางสถานีและที่ทำการของรถไฟซึ่งอยู่ทั่วประเทศ

3) ตำรวจป่าไม้ (Forest Police) สังกัดองค์กรป่าไม้

จากระบบตำรวจของต่างประเทศทั้ง 7 ประเทศ สามารถกล่าวโดยสรุปรูปแบบการจัดระบบการตำรวจ ได้ 3 ระบบ คือ

1. ระบบตำรวจท้องถิ่น (Local Police)

เป็นระบบตำรวจที่เกิดจากการกระจายอำนาจการบริหารงานตำรวจไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น ระบบตำรวจนี้ มีในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปอื่นบางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้นซึ่งประเทศเหล่านี้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์ จึงมีการกระจายการปกครองไปสู่ท้องถิ่นมาก ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเอง จึงจัดกิจการตำรวจของท้องถิ่นขึ้นมา เป็นตำรวจในรูปตำรวจประจำเมือง ตำรวจประจำรัฐ ตำรวจเทศบาล เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี การจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาเป็นการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น สามารถทำได้ รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และตรง

กับปัญหาที่เกิดขึ้นจึงตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่ารัฐบาลส่วนกลาง เท่ากับเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางได้

2. ระบบการตำรวจแห่งชาติ (National Police)

เป็นระบบการตำรวจที่จัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งมีอำนาจบริหารการควบคุมดูแลกิจการตำรวจทั่วประเทศ การบริหารกิจการตำรวจจึงมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ (Unity of the Nation) และ มุ่งความเป็นเอกภาพของชาติเป็นสำคัญ ประเทศที่เป็นแบบฉบับ คือ ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และ ประเทศกำลังพัฒนาส่วนมาก เช่น อินโดนีเซีย และไทย

3. ระบบการตำรวจแบบผสม มี 2 รูปแบบ คือ

1) ระบบตำรวจที่มีระบบตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา มีตำรวจ เอฟ บี ไอ (Federal Bureau of Investigation : F.B.I.) มีอำนาจในการรักษากฎหมายทั่วประเทศ อังกฤษมีตำรวจนครบาล (London Metropolitan Police Force) แต่รัฐบาลกลางก็มีอำนาจควบคุมกิจการตำรวจที่แต่ละท้องถิ่นจัดขึ้น เช่นการออกกระเปียบและกฎข้อบังคับ การอนุมัติงบประมาณสนับสนุนท้องถิ่น ความแตกต่างระหว่างตำรวจแห่งชาติและตำรวจท้องถิ่นก็คือ ตำรวจท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ในชุมชนต่าง ๆ ในมลรัฐ ส่วนตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินกิจการทั่วประเทศ

2) ระบบตำรวจที่มีการดำเนินการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น เป็นระบบของญี่ปุ่น โดยที่รัฐบาลญี่ปุ่นเห็นว่า การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์มาก จึงยังคงให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกผู้ที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในกิจการตำรวจท้องถิ่น รูปแบบตำรวจของญี่ปุ่นจึงเป็นการผสมผสานระบบตำรวจระหว่างรัฐบาลกลาง และส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบกิจการตำรวจร่วมกัน ซึ่งปรากฏว่าตำรวจญี่ปุ่นเป็นตำรวจที่มีประสิทธิภาพแห่งหนึ่งในโลก

จากรูปแบบตำรวจท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมนี สามารถสรุปให้เห็นเป็นภาพรวมเปรียบเทียบรูปแบบตำรวจท้องถิ่นของประเทศดังกล่าวต่างตามตารางที่ 4.3 พบว่าประเทศที่มีตำรวจท้องถิ่น คือ อังกฤษสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ประเทศที่มีตำรวจแห่งชาติ คือ ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมนี ส่วนญี่ปุ่น มีตำรวจรูปแบบผสม ตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติ สำหรับการบริหารจัดการนั้น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา นั้นมีการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบระบบตำรวจของต่างประเทศ

ระบบตำรวจ	อังกฤษ	อเมริกา	เนเธอร์แลนด์	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	อิตาลี	เยอรมนี
ตำรวจท้องถิ่น (Local Police)	✓	✓	✓	✓			
ตำรวจแห่งชาติ (National Police)					✓	✓	✓
ตำรวจแบบผสม 2 รูปแบบ 1. ระบบตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติ 2. ตำรวจที่มีการดำเนินการบริหารจัดการ ร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น	✓	✓		✓			

ให้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม การกระทำผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่น

3.8 ความแตกต่างระหว่างตำรวจท้องถิ่นกับตำรวจแห่งชาติ

จากการศึกษาและวิจัยพบว่ามีหลายประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์และมีการกระจายอำนาจปกครองจากการบริหารงานตำรวจส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น มีตำรวจสองระบบ คือ “ตำรวจแห่งชาติ” และ “ตำรวจท้องถิ่น” เพื่อให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ในการดูแลความสงบสุขได้ทั่วถึงทั้งประเทศ โดยเฉพาะในส่วนท้องถิ่นมักจะมีปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงแหล่งการเกิดอาชญากรรมพบว่าส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นและยกระดับการก่ออาชญากรรมขยายวงกว้างขึ้นไปในระดับชาติทุก ๆ พื้นที่ในประเทศแล้ว ยังพบว่าผลกระทบจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นสร้างความเสียหายเดือดร้อนแก่คนในชุมชนท้องถิ่นในด้านชีวิตและทรัพย์สิน โดยตรง หน่วยงานรัฐรูปแบบ “ตำรวจแห่งชาติ” มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ด้วยการมีอำนาจหน้าที่ที่ครอบคลุมทั้งประเทศกว้างมากเกินไปในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนี้ ถึงแม้ว่าได้จัดส่งตำรวจกระจายไปทั่วประเทศ เป็นตำรวจภูธรก็ตาม ความเสียหายต่อประชาชนก็ยังคงมีอยู่ และการไม่ได้รับการบริการช่วยเหลือแก้ไขได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

ประเทศที่มี ระบบ “ตำรวจแห่งชาติ” มีอำนาจและหน้าที่กว้างมากเกินไปในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจึงได้มีการกระจายอำนาจปกครองจากการบริหารงานตำรวจส่วนกลางไปสู่

องค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อแบ่งเบาภารกิจและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเอง โดยจัดตั้งตำรวจของท้องถิ่นขึ้นมาเป็นตำรวจในรูปแบบ “ตำรวจท้องถิ่น” หรือเรียกชื่ออย่างอื่น เช่น ตำรวจประจำเมือง ตำรวจประจำรัฐ ตำรวจเทศบาล เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี การจัดการเพื่อแก้ไขปัญหานี้ซึ่งนับว่าเป็นการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นสามารถทำได้ รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจึงตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่ารัฐบาลส่วนกลาง เท่ากับเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางได้ “ตำรวจท้องถิ่น” มีในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปอื่นบางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้นซึ่งประเทศเหล่านี้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์ จึงมีการกระจายการปกครองไปสู่ท้องถิ่นมาก

สำหรับตำรวจแห่งชาติ (National Police) นั้นจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งมีอำนาจบริหารการควบคุมดูแลกิจการตำรวจทั่วประเทศ การบริหารกิจการตำรวจจึงมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ (Unity of the Nation) และ มุ่งความเป็นเอกภาพของชาติเป็นสำคัญ ประเทศที่เป็นแบบฉบับ คือ ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และ ประเทศกำลังพัฒนาส่วนมาก เช่น อินโดนีเซีย และไทย

ความแตกต่างระหว่างตำรวจแห่งชาติและตำรวจท้องถิ่นนั้นสามารถวิเคราะห์จากตารางที่ 4.6 (ดูตารางที่ 4.6) ได้ว่า มีความแตกต่างกันในหลายด้าน คือ ด้านการจัดตั้ง ตำรวจแห่งชาติจัดตั้งโดยรัฐบาลกลาง ภายใต้งบประมาณแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ที่กว้างอาณาจักรจึงมีพื้นที่รับผิดชอบที่กว้างขวางมากไป ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงจึงมักมีปัญหาเมื่อเกิดเหตุขึ้นการมาถึงที่เกิดเหตุล่าช้าบางครั้งก็ไม่ทันการต่อการปราบปรามและต้องดูแลปัญหาอาชญากรรมที่จะเกิดในพื้นที่ท้องถิ่นกำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชา ส่วนตำรวจท้องถิ่นจัดตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้งบประมาณส่วนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอีกส่วนจากงบประมาณแผ่นดิน ดูแลรับผิดชอบเฉพาะเหตุที่เกิดในท้องถิ่นทำให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ และสามารถระดมความช่วยเหลือจากประชาชนในท้องถิ่นได้

ตาราง 4.6 เปรียบเทียบความแตกต่างตำรวจแห่งชาติกับตำรวจท้องถิ่น

ประเด็น	ตำรวจแห่งชาติ	ตำรวจท้องถิ่น
การจัดตั้ง	รัฐบาลกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การปกครอง	ประชาธิปไตย	ประชาธิปไตย
อำนาจและหน้าที่	ทั่วราชอาณาจักร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกฎหมายเกี่ยวข้องรองรับ
ผู้กำกับดูแล	ผู้บริหารประเทศ	คณะกรรมการ/ผู้บริหารองค์กร
พื้นที่รับผิดชอบ	กว้างใหญ่ (ยากในการควบคุม)	แคบ (ง่ายในการควบคุม)
แหล่งเกิดอาชญากรรม	ชุมชนท้องถิ่นหลายแห่ง	ชุมชนท้องถิ่นแห่งเดียว
เกิดเหตุ/ข้อมูล/ ดำเนินการ/ควบคุม สถานการณ์	ล่าช้า	รวดเร็ว/ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม
มาตรการป้องกัน อาชญากรรม	คำสั่ง/ หน้าที่ /ความรับผิดชอบ	หน้าที่/ความรับผิดชอบ/การมีส่วน ร่วมของประชาชน /องค์กรเอกชน/ ประสานความช่วยเหลือ/บูรณาการ ร่วมกันกับหน่วยงานอื่น
งบประมาณ	แผ่นดิน	อปท./ภาครัฐสนับสนุน
กำลังพล	มีน้อย/พื้นที่กว้างใหญ่	พื้นที่ไม่กว้าง /ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมดำเนินการ
อาชญากรรมเกิดมาก	ทำตามหน้าที่	ทำตามหน้าที่ /เร่งระดมคนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทุกรูปแบบ
ผลของงาน	เพื่อประชาชนในประเทศ	เพื่อประชาชนในท้องถิ่นตนเอง

3.9 ตำรวจท้องถิ่นญี่ปุ่นเป็นต้นแบบตำรวจท้องถิ่นไทย

จากแนวคิดในการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นนี้การวิจัยได้วิเคราะห์ระบบตำรวจของต่างประเทศ 7 ประเทศ เพื่อที่จะนำมาเป็นต้นแบบตำรวจท้องถิ่นของประเทศไทยนั้น สามารถกล่าวโดยสรุปรูปแบบการจัดระบบการตำรวจ ได้ 3 ระบบ คือ 1. ระบบตำรวจท้องถิ่น (Local Police) 2. ระบบการตำรวจแห่งชาติ (National Police) และ 3. ระบบการตำรวจแบบผสม มี 2 รูปแบบ คือ ระบบตำรวจที่มีระบบตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติ และ ระบบตำรวจที่มีการดำเนินการ

บริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น เมื่อวิเคราะห์รูปแบบตำรวจท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมนี สามารถสรุปให้เห็นเป็นภาพรวมเปรียบเทียบรูปแบบตำรวจท้องถิ่นของประเทศดังกล่าว พบว่าประเทศที่มีตำรวจท้องถิ่น คือ อังกฤษสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ประเทศที่มีตำรวจแห่งชาติ คือ ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมนี ส่วนญี่ปุ่น มีตำรวจรูปแบบผสม ตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติ สำหรับการบริหารจัดการนั้น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา นั้นมีการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยนั้น มีรูปแบบตำรวจในปัจจุบัน คือ ระบบตำรวจแห่งชาติซึ่งการวิจัยสรุปได้ว่าไม่สามารถที่จะควบคุม ป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้ทั่วถึงทั้งประเทศซึ่งปรากฏชัดจากสถิติอาชญากรรมที่มีเพิ่มขึ้นทุกปี และจากการตรากฎหมายขึ้นใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมแต่เป็นการแก้ไขปัญหาปลายเหตุคือ พระราชบัญญัติใกล้เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดกำลังตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และภารกิจมากมายเกินกว่าที่จะป้องกันอาชญากรรมได้จะเห็นได้จากการตรากฎหมายขึ้นใหม่ คือ พระราชบัญญัติตำรวจศาล พ.ศ. 2562 เพื่อให้มีตำรวจเป็นของหน่วยงานศาลยุติธรรมเอง

แนวความคิดวิจัยจึงเสนอให้มีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประชากรที่ไปสัมภาษณ์เชิงลึก ประชากรผู้มีส่วนได้เสียจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ และประชากรที่เกี่ยวข้องจากการรับฟังความคิดเห็นต่างก็เห็นด้วยกับแนวความคิดมีตำรวจท้องถิ่นสำหรับการควบคุม ปรามปรามและป้องกันอาชญากรรมในท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่น

โดยผลการวิจัย สรุปรูปแบบตำรวจท้องถิ่นของไทย นำเอารูปแบบระบบตำรวจที่มีการดำเนินการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น เป็นระบบของญี่ปุ่น โดยที่รัฐบาลญี่ปุ่นเห็นว่า การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์มาก จึงยังคงให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกผู้ที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในกิจการตำรวจท้องถิ่น รูปแบบตำรวจของญี่ปุ่นจึงเป็นการผสมผสานระบบตำรวจระหว่างรัฐบาลกลาง และส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบกิจการตำรวจร่วมกัน ซึ่งปรากฏว่าตำรวจญี่ปุ่นเป็นตำรวจที่มีประสิทธิภาพแห่งหนึ่งในโลก ด้วยเหตุผลอื่นประกอบไปด้วย

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย เช่นเดียวกับไทย มีวัฒนธรรม ประเพณี สังคม คล้ายคลึงกับประเทศไทย มีระบบตำรวจแห่งชาติและระบบตำรวจท้องถิ่น ที่บริหารจัดการได้ลงตัว ระบบตำรวจแห่งชาติ มีคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนแห่งชาติ กำกับดูแลส่วนระบบตำรวจท้องถิ่น ในการบริหารงานตำรวจแต่ละจังหวัด รวมทั้งตำรวจนครบาล อยู่ในความ

รับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยประชาชนของจังหวัด ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาและวิจัย ได้นำรูปแบบตำรวจของประเทศญี่ปุ่นเป็นต้นแบบ ในการ จัดตั้งตำรวจท้องถิ่นไทย

3.10 กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยการปกครองในท้องถิ่น (Local Administration) ระดับรากหญ้าที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง มีฐานะเป็นตัวแทนของ ประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารกิจการของท้องถิ่นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของ ส่วนกลางทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเพิ่มอำนาจของท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น (สุนทรีย์ เหมือนพะวงศ์, 2552)

การจัดระเบียบการปกครองด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน ตามหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. การบริหารราชการส่วนกลาง (หลักการรวมอำนาจ) 2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค (หลักการแบ่งอำนาจ) 3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (หลักการกระจายอำนาจ)

การปกครองท้องถิ่นของไทยถือเป็นการบริหารราชการแผ่นดิน โดยอาศัยหลักการ กระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้จัด ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจในการปกครองประเทศตามระบอบ ประชาธิปไตยเป็นการปกครองท้องถิ่นซึ่ง ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ.2534 กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในท้องถิ่นที่เห็นสมควรให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง อันเป็นการดำเนินการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการ กระจายอำนาจ และกำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น 5 รูปแบบ คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบ พิเศษ 2 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา โดยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ ละรูปแบบจะมีกฎหมายจัดตั้งรองรับ และการดำเนินการใด ๆ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องมี กฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ เพื่อเป็นฐานกฎหมายในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งการ ทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะทบทวนเฉพาะบทบัญญัติที่ให้อำนาจและหน้าที่แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อ แสดงให้เห็นว่ามีกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งตำรวจ ท้องถิ่น

1) พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

เทศบาลตำบล คือ ส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อมายกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น “เทศบาลตำบล” ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายให้เทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

มาตรา 50 (1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ส่วนที่ 3 หน้าที่เทศบาล บทที่ 1 เทศบาลตำบล ดังนี้

เพิ่มเติมแก้ไข

มาตรา 50 (1) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

(2) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลเมือง คือ ส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งตามเงื่อนไขที่ตั้งศาลากลางจังหวัด มีประชาชนอยู่อาศัยในพื้นที่ตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายให้เทศบาลเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

มาตรา 53 (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50

หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ส่วนที่ 3 หน้าที่เทศบาล บทที่ 2 เทศบาลเมือง ดังนี้

เพิ่มเติมแก้ไข

มาตรา 53 (1) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

เทศบาลนคร คือ ส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามเงื่อนไขมีประชาชนอยู่อาศัยในท้องถิ่นตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายให้เทศบาลนครมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

มาตรา 56 (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53

หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ส่วนที่ 3 หน้าที่เทศบาล บทที่ 3 เทศบาลนคร ดังนี้

เพิ่มเติมแก้ไข

มาตรา 56 (1) ป้องกันอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและป้องกันปราบปรามทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

(2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

เมืองพัทยา คือ ส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องดังนี้

มาตรา 62 (1) รักษาความสงบเรียบร้อย

หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 หมวด 4 อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา ดังนี้

เพิ่มเติมแก้ไข

มาตรา 62 (1) ป้องกันอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและป้องกันปราบปรามทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

จากการศึกษาและวิจัยได้วิเคราะห์ถึงกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 4 รูปแบบ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 มีส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

เทศบาลตำบล มีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา 50 (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เทศบาลเมือง มาตรา 53 (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เทศบาลนคร มาตรา 56 (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และ

เมืองพัทยา (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

จะเห็นว่าหน่วยงานทั้ง 4 รูปแบบ มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้แก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 เทศบาลตำบล มาตรา 50 (1), เทศบาลเมือง มาตรา 53 (1), เทศบาลนคร มาตรา 56 (1) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 62 (1) ทั้ง 4 รูปแบบ แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้ คือ

1. พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 มี

เทศบาลตำบล มาตรา 50 (1) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น (2) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลเมือง มาตรา 53 (1) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

เทศบาลนคร มาตรา 56 (1) ป้องกันอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและป้องกันปราบปรามทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และ

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

เมืองพัทยา มาตรา 62 (1) ป้องกันอาชญากรรม การกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและป้องกันปราบปรามทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

เมื่อมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นแล้ว ให้แก้ไขกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย **สรุปการแก้ไขกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 4 รูปแบบ ยกเว้นกรุงเทพมหานครไม่ขัดแย้งกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**

4. ประเภทความผิด

การวิจัยมีแนวคิดว่าโดยศักยภาพและความพร้อมหากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นแล้วถ้าจะให้ตำรวจท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับตำรวจแห่งชาติอาจจะยังไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้นการวิจัยจึงมีแนวคิดว่าจะกำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่นได้ภายใต้หลักการร่วมมือกับตำรวจแห่งชาติและการแบ่งเบาภาระหน้าที่ให้แก่ตำรวจแห่งชาติ ซึ่งประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) คดีลหุโทษ
- 2) ความผิดอาญาอันยอมความได้
- 3) คดีความผิดจรรยา

4.1 คดีลหุโทษ (Petty Offences)

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแบ่งได้ 2 ประเภท คือความผิดอาญาทั่วไปและความผิดลหุโทษ คือ ความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีโทษเบาหรือโทษที่ไม่ร้ายแรง กล่าวคือ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คดีประเภทนี้อยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค 3 (ลหุโทษ) อยู่อำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งหากมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นขึ้นให้ถ่ายโอนคดีลหุโทษให้อยู่ในอำนาจของตำรวจท้องถิ่น

ประเภทลักษณะความผิดลหุโทษที่สำคัญพบบ่อยในชีวิตประจำวัน

- 1) กลุ่มความผิดที่เกี่ยวกับอำนาจรัฐ
 - (1) ผู้ใดไม่ยอมบอกชื่อหรือแกล้งบอกชื่อ หรือที่อยู่อันเป็นความเท็จแก่เจ้าพนักงาน
 - (2) เจ้าพนักงานสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วไม่ทำตาม
 - (3) เจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับเพลิงไหม้ หรือสาธารณภัยแล้วไม่ช่วย
- 2) ความผิดต่อความปลอดภัยของสาธารณะ ผู้ที่สามารถช่วยเหลือบุคคลผู้ประสบอันตรายได้แต่ไม่เข้าช่วยเหลือ
- 3) ความผิดเกี่ยวกับภยันตรายจากการใช้อาวุธ ผู้ใดพาอาวุธเข้าไปในที่สาธารณะโดยเปิดเผย หรือโดยไม่มีเหตุสมควร
- 4) กลุ่มความผิดเกี่ยวกับความเดือนร้อนรำคาญของประชาชน.
 - (1) ผู้ใดยิงปืน โดยใช้เหตุในที่ชุมชน
 - (2) ผู้ใดเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นในที่สาธารณะจนควบคุมตนเองไม่ได้
 - (3) ผู้ใดปล่อยข่าวลือ ให้ประชาชนตื่นตกใจ
- 5) ความผิดเกี่ยวกับความเดือนร้อนรำคาญของสาธารณะ ผู้ใดทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล โดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกต่อหน้าผู้อื่น
- 6) ความผิดเกี่ยวกับภยันตรายต่อร่างกาย ผู้ใดชัก หรือแสดงอาวุธในการต่อสู้
- 7) กลุ่มความผิดต่อความปลอดภัยของร่างกาย
 - (1) ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
 - (2) ผู้ใดกระทำโดยประมาทจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่การหรือจิตใจ
 - (3) ผู้ใดขู่เบียดเบียนผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจ
- 8) ความผิดเกี่ยวกับความไม่สะดวกใจของบุคคล ผู้ใดรังแกข่มเหงผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นเดือนร้อนรำคาญ
- 9) ความผิดต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า

4.2 คดีความผิดอันยอมความได้

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความเกี่ยวพันระหว่าง รัฐกับเอกชน โดยกำหนดการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดบทลงโทษต่อการกระทำผิดนั้น ๆ เพื่อความมั่นคงภายในรัฐแม้ว่าการกระทำความผิดบางฐานจะมีผลกระทบต่อบุคคลโดยตรง แต่ก็ถือว่าการกระทำนั้นกระทบต่อส่วนรวมถึงอย่างไรก็ตามยังมีบางกรณีที่กฎหมายยังละเว้นโทษต่อการกระทำผิดบางฐานที่ผู้เสียหายไม่ประสงค์จะเอาความผู้กระทำผิด

ประมวลกฎหมายอาญาได้แบ่งความผิดออกเป็น 2 ประเภท คือ ความผิดอันยอมความได้ และความผิดอาญาแผ่นดิน (ความผิดที่ยอมความกันไม่ได้) ความอาญาอันยอมความได้หมายถึงความผิดอาญาประเภทซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อเอกชนคนหนึ่งคนใด เป็นส่วนตัว มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือสังคมและความผิดใดจะเป็นความผิดอาญาอันยอมความได้นั้นกฎหมายจะต้องระบุไว้ชัดเจน เป็นความผิดอันยอมความได้

ประเภทความผิดอาญาอันยอมความได้

- 1) ความผิดฐานชกขอก
- 2) ฉ้อโกง
- 3) หมิ่นประมาท
- 4) ทำให้เสียทรัพย์
- 5) อนาจาร
- 6) ข่มขืนกระทำชำเรา
- 7) ออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงิน

จากการศึกษาและวิจัยพบว่าประเภทของความผิดอาญาอันยอมความได้ เป็นประเภทซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อเอกชนคนหนึ่งคนใด เป็นส่วนตัว มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือสังคม เมื่อมีการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นให้โอนความผิดประเภทนี้ ให้อยู่ในอำนาจตำรวจท้องถิ่น

4.3 คดีความผิดจราจร

คดีจราจร อยู่ในอำนาจตำรวจท้องถิ่น ตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

จากการศึกษาและวิจัยพบว่า คดีจราจรในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนใหญ่เป็นคดีที่เกิดขึ้นบนทางสาธารณะ ถนน ซอย ตรอก ที่สาธารณะอื่น ยกเว้น ที่ส่วนบุคคล อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนท้องที่ซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 นั้น ด้วยเหตุผลปริมาณงานของพนักงานสอบสวนตำรวจภูธรมีมากและเป็นคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศักดิ์จรรย์นั้น เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น และสถานที่เกิดเหตุ เป็นที่สถานที่ส่วนบุคคล เช่นภายในหมู่บ้านจัดสรร ในลานจอดรถห้างสรรพสินค้า หรือสถานที่อื่น ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้อยู่ในอำนาจพนักงานสอบสวนของตำรวจ ท้องถิ่นและสถานที่ที่เกิดเหตุเป็นที่สถานที่ ซอย ตรอก ให้อยู่ในอำนาจของตำรวจท้องถิ่นเช่นกัน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจขอสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

5. รูปแบบตำรวจท้องถิ่นของไทย

จากผลการวิเคราะห์พบว่าอาชญากรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นและส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนท้องถิ่น โดยตรงในด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของคนอาศัยในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ อาชญากรรมยังคงมีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นและมีแนวโน้มเกิดเพิ่มมากขึ้นหากไม่มีมาตรการแก้ไขที่ดี ซึ่งแนวคิดของการวิจัยคือการป้องกันอาชญากรรมโดยองค์กรรูปแบบใหม่ คือ การจัดตั้งตำรวจท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นองค์กรรูปแบบใหม่ใน ลักษณะของตำรวจดังเช่นตำรวจแห่งชาติเพียงแต่พื้นที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยและความสงบสุขกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยเฉพาะในพื้นที่ปกครอง และเพื่อมิให้เกิดการทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างตำรวจท้องถิ่นและตำรวจแห่งชาติการวิจัยจึงกำหนดประเภทความผิด เพื่อการแบ่งเบาภารกิจของตำรวจแห่งชาติให้น้อยลง และเพื่อให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมโดยการเป็นตำรวจท้องถิ่นตามเงื่อนไขที่กฎหมายจะได้กำหนดไว้ ดังนั้นจากแนวคิดนี้จึงกำหนดเป็นประเด็น โครงสร้างของกฎหมาย เพื่อนำไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วม ออกแบบ (Participatory Design, Co- Design) ตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อให้ ประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันออกแบบ โครงสร้างกฎหมายที่เห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม เพื่อการวิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งตำรวจท้องถิ่นต่อไป

จากโครงสร้างกฎหมายดังกล่าวนี้การวิจัยได้นำเอาประเด็น โครงสร้างกฎหมายไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ โดยกำหนดเป็นประเด็น 7 ประเด็น ดังนี้

5.1 โครงสร้างองค์กรตำรวจท้องถิ่น

1) สถานะของตำรวจท้องถิ่น

(1) เป็นข้าราชการตำรวจท้องถิ่น

(2) เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา

- 2) เป็นหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามหลักการกระจายอำนาจ
- 3) การกำกับดูแลตำรวจท้องถิ่นโดยคณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่น (ก.ต.ท.)
- 4) การบังคับบัญชาตำรวจท้องถิ่น โดยผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น
 - (1) เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ได้แก่ นายกเทศมนตรี
 - (2) เมืองพัทยา ได้แก่ นายกเมืองพัทยา
- 5) สำนักงานตำรวจท้องถิ่น
 - (1) มีสถานะเป็นหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - (2) งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบประมาณจากแผ่นดิน

5.2 คณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่น (ก.ต.ท.)

- 1) องค์คณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่น ประกอบด้วย
 - ผู้ว่าราชการจังหวัด (เป็นผู้กำกับดูแลตำรวจท้องถิ่น) ประธาน
 - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธาน
 - นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
 - ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด กรรมการ
 - นายกสมาคม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ
 - ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน กรรมการ
 - อาสาสมัครชุมชน กรรมการ
 - ผู้นำชุมชน จากการศึกษาเลือกของประชาชนในชุมชน กรรมการ
 - ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการ

5.3 คณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่น (ก.ต.ท.) มีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจท้องถิ่น
- 2) กำกับดูแลตำรวจท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามนโยบาย
- 3) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ว่าด้วย การคัดเลือกตำรวจท้องถิ่น คุณสมบัติตำรวจท้องถิ่น ความรับผิดชอบวินัยทางวินัยตำรวจท้องถิ่น
- 4) พิจารณาความดีความชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น
- 5) แต่งตั้งอนุกรรมการดำเนินการตามที่มอบหมาย
- 6) ให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

5.4 การเป็นตำรวจท้องถิ่น

- 1) มาจากการสอบคัดเลือก ตามคุณสมบัติ และวิธีดำเนินการที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่น (ก.ต.ท.)

2) มาจากอาสาสมัคร (ตำรวจบ้าน) ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผ่านการเกณฑ์ทหาร มีอายุ 35 ปีแต่ไม่เกิน 40 ปี

3) ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (จากข้อตกลงร่วมมือ)

4) รับโอนจากเจ้าพนักงานตำรวจ โดยความยินยอมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

5.5 อำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น

1) มีอำนาจสืบสวน สอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2) ทำหน้าที่ป้องกัน ปราบปราม ดูแลความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนท้องถิ่น

3) ใกล้เคียงข้อพิพาท

4) ประนีประนอมข้อพิพาท

5) ประสานการบังคับใช้กฎหมายกับตำรวจภูธร และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายตำรวจท้องถิ่นมอบหมาย

5.6 ประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น

1) คดีลหุโทษ

2) ความผิดอาญาอันยอมความได้

3) คดีความผิดจรรยา

4) คดีความผิดตามกฎหมายเฉพาะ เช่นการควบคุมอาคาร การสาธารณสุข การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

5.7 สิทธิประโยชน์

1) มียศ ตำแหน่ง ตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์

2) โยกย้ายได้ภายในจังหวัด

3) มีสิทธิได้รับการพัฒนาบุคคล

บทเฉพาะกาล ในระยะเวลา 3 ปี แรกให้บรรจุแต่งตั้งตำรวจท้องถิ่น โดยวิธีโอนย้ายข้าราชการตำรวจสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีความประสงค์สมัครใจรับการบรรจุโอนมาเป็นตำรวจท้องถิ่น โดยความยินยอมจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อน (เฉพาะราย)